

מדינת ישראל
ועדת החקירה הממלכתית לעניין כלי השיט
פרוטוקול עדות

שם העד : בנימין נתניהו

מועדי העדות : 31.8.2023 , 5.9.2023

ועדה : אנחנו עכשיו בעדות ולכן אני מזהיר אותך שעליך לומר את האמת, אם לא כן, תהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק. הנושא הראשון, נושא כללי, נוגע לפרויקטי הצטיידות גדולים של מערכת הביטחון. למשל, מטוסי F35, רצינו להבין איך התהליך פועל?

בנימין נתניהו : אם אינני טועה יש ועדת הצטיידות, שמעל סכום מסוים צריך להביא אותו לקבינט, לא לקבינט, לוועדה הזו, וכל סכום מעבר לסכום מסוים של כמה מאות מיליוני שקלים אני חושב, או דולרים, צריך לעבור את האישור, זה אוטומטי. מעבר לזה, בשאלות שאתם מעלים, ועל כך בדרך כלל יש גם דיונים, זה מגיע בסופו של דבר לדיונים בתר"ש, דיונים בקבינט, זה תמיד דברים שקשורים לתהליכי רכש רב שנתיים בסכומים גדולים מאוד. ***

ועדה : לפני שנגיע לעניין הצוללות, באופן כללי, יש את ועדת השרים להצטיידות, אבל יש הרי גופים שונים שמעורבים - מערכת הביטחון, מל"ל, אז מי מעורב, זה לא מגיע ישר...

בנימין נתניהו : לא. שום דבר לא מגיע אליי ישר. אין דבר כזה. זאת אומרת, שום דבר לא בא ביוזמתי. אין דבר כזה. מעלים אליי בתהליכים שונים, מעלים אליי את בקשות ההצטיידות האלה וזה עולה לדיונים בצורה מסודרת בנושאים הללו. אין כאן החלטה, אין כאן יוזמה של אדם אחד, בוודאי לא של ראש הממשלה ושל אף אחד אחר, ואין כאן שום יכולת להחליט על ידי אדם אחד. זה בא בסופו של דבר להחלטה קולקטיבית לאחר דיונים, לאחר ויכוחים, תהליכים די ממושכים אני חייב להגיד.

ועדה : מי הגופים שמתחת לראש הממשלה?

בנימין נתניהו : המל"ל. קודם כל הגוף המתכלל שמביא אליך, מעביר את כל הנושאים הללו, הוא גם מארגן את סדר הדיונים. והמל"ל נמצא בקשר עם משרד הביטחון, *** ועם כל גוף אחר. המל"ל הוא הגוף המתכלל מול ראש הממשלה. זה הניסיון שלי ואני גם הקמתי את המל"ל לצורך זה בסוף הקדנציה הראשונה שלי. אני הראיתי שיש בדיוק את השאלה שאתה שואל, שהיא בעייתית מאוד, שלא היה סדר. קודם כל לא היה גוף מתכלל, גוף מארגן, אל מול שאר גופי הביטחון ולמערכת הביטחון הייתה דומיננטיות מוחלטת, דבר שלא קיים, ולדעתי לא צריך להיות קיים במשטר תקין וצריך לתת גם לשיקולים אחרים ולא רק לנושא הביטחון, כדי שההחלטות יתקבלו באופן מאוזן ולגופים שונים תהיה את האפשרות להביע את דעתם. זו סיבה אחת. זו הסיבה העיקרית בעצם שחשבתי שצריך להיות גוף מטה לראש הממשלה שמוצף מכל הכיוונים, שהוא יסדיר את השאלות הביטחוניות והמדיניות בראש ובראשונה, לא רק, ולכן המל"ל זה הגוף שדרכו אני עובד.

ועדה: הזכרת את המל"ל. האם אין פער, משמעותי אפילו, בין ראשי המל"ל מבחינת היכולות לבין האנשים שמתחתיו?

בנימין נתניהו: זה גם מה שיגידו על ראש הממשלה, מה זה שייך? זה קיים הרי בכל מערכת. יש לך אנשים שעומדים בראש, הם לא חייבים לדעת, כלומר, המפקד לא חייב להיות הנווט הטוב ביותר בצוות בסיירת מטכ"ל, במקרה שלי אני חושב שדווקא חרגתי מהכלל הזה, אבל הוא כן צריך לדעת מי הנווט, איך להפעיל את הנווטים הטובים או את האנשים שעושים פעולות טכניות מסוימות, הוא לא חייב להיות... אני לא מבין את השאלה.

ועדה: השאלה מכוונת לכך שאיך לומר, כל מיני דברים ששמענו, שדווקא אנשים שמתחת לראש המל"ל הם לא, איך לומר, ברמה הנדרשת.

בנימין נתניהו: ראש המל"ל או אלה שמתחתיו?

ועדה: אלה שמתחתיו. אנחנו לא מדברים על ראש המל"ל. דווקא פער לטובה מבחינת ראש המל"ל. מבחינת איכות כוח האדם במל"ל... האם היא מספקת כדי לעשות את העבודה שתיארת?

בנימין נתניהו: אה, הבנתי. אני לא יכול לדעת. לא יודע. אבל אני יודע שמאז שנכנס המל"ל יש שינוי לטובה, ללא ספק, וכולם מבינים את זה בפעולות הממשלה, בהחלטות הקרדינליות שאנחנו מקבלים, הרבה יותר סדורות, הרבה יותר מובנות ושומעים יותר קולות. לגבי השאלה ששאלתם, אני לא יכול להביע דעה על זה, כי אני פשוט לא יודע. לדעתי יש לנו אנשים מצוינים. מעת לעת אני פוגש כמה שהם משכמם ומעלה.

ועדה: הרי מערכת הביטחון היא באמת כל כך מלאה באנשי מקצוע מעולים ומנוסים, אג"ת וכו' וכו', ואם רוצים לשמוע דעה אחרת מהמל"ל, בין היתר, אז האם זה כוחות שווים? כלומר, כשהמל"ל מתדיין מול מערכת הביטחון, אי אפשר להקים מערכת ביטחון בי"ת באותה כמות...

בנימין נתניהו: לא מקים בי"ת... אבל אתה חייב, יש גם שיקולים שהם לא ביטחוניים. יש שיקולים מדיניים, יש שיקולים כלכליים. השיקולים האלה הם לא שיקולים שבהכרח מערכת הביטחון תקבל. מערכת הביטחון גם מקבלת לפעמים, והרבה פעמים, החלטות מאוד טובות, או המלצות מאוד טובות. כשיש להם החלטות שלהם, אז הם מחליטים. אבל לפעמים דברים שמגיעים אלינו, הרבה פעמים ההמלצות הן טובות, ההחלטות הן טובות שאנחנו מקבלים בעקבות ההמלצות, אבל לפעמים יש להם טעויות איומות. הם דחו את כיפת ברזל. תאר לך את מדינת ישראל בלי כיפת ברזל. הם דחו את גדר הביטחון. פשוט התנגדו לי בצורה חזקה. צה"ל ומערכת הביטחון התנגדו להקמת גדר פיזית מולנו ומול מצרים אם לא, לא הייתה מדינת ישראל, אין מדינה יהודית ודמוקרטית כי אין מדינה יהודית כבר, כי היו נכנסים כבר מיליון וחצי פליטים מוסלמים מאריתריאה ומסודאן, הם התנגדו לזה. אני עמדתי על כך. זה הגיע להחלטה בסוף בקבינט, אגב, דרך המל"ל. מערכת הביטחון התנגדה לקיר הסלארי שמונע בעצם את המנהרות...

ועדה: מעזה?

בנימין נתניהו: ... מנהרות עזה. הם התנגדו לשלושתם. אני נותן לכם דוגמאות. הם הרבה דברים מצוינים עושים ואני לא אומר את זה סתם, הם עושים דברים מעולים. אבל מה הקשר? יש החלטות, גם ביטחוניות, אני כבר מדבר על ביטחוניות של מערכת הביטחון, יש להם שיקולי תקציב, שיקולי תר"ש, יש להם שיקולים משלהם והם יכולים לטעות, והנה אנשים מקצועיים טעו בעניין הזה, טעויות קרדינליות, לא טעויות בלי משמעות, טעויות קרדינליות, שאתה לא יודע אנה אנו באים, איפה אנחנו נמצאים בלי כיפת ברזל? איפה אתה נמצא בלי גדר הביטחון מול מצרים?

כבר אין מדינה. איפה אתה נמצא בלי הקיר הסלארי? כל הדברים האלה, אני אומר לכם, אני בא בדעה הפוכה ממה שאתם רומזים כאן, אני חושב שהפוך, שעצם העובדה שיש גורם מאזן מול מערכת הביטחון, שהיא עושה בדרך כלל דברים מצוינים, זה דבר מאוד חיובי ומאוד חיוני למדינת ישראל. אני לא מקבל את המונופול של מערכת הביטחון בשום צורה.

ועדה: מר נתניהו, אנחנו באמת לא מרמזים על שום דבר. אנחנו בסך הכול שואלים.

בנימין נתניהו: אז הבנתי את שאלתך כרמיזה ונתתי לך את תשובתי, משום שהרבה פעמים אני נתקל בזה. איך יכול להיות שמערכת הביטחון תגיד דבר אחד, ומישהו אחר יגיד דבר שני? יכול גם יכול, וצריך גם צריך.

ועדה: הזכרת את הקיר הסלארי. יש ועדת שרים להצטיידות, יש קבינט ומחליטים. אבל מי מתעסק בעצם תהליך הבנייה?

בנימין נתניהו: מי מתעסק בבנייה? הם התעסקו בזה, ברור. מערכת הביטחון.

ועדה: ובחזרה?

בנימין נתניהו: בקיר הסלארי?

ועדה: לוקחים את זה כדוגמה... תיכף נדון לגבי הצוללות.

בנימין נתניהו: תיכף נדון בזה. אבל אני יכול להגיד לך, איך אני זוכר שזה התבצע במקרה הזה. גם ההחלטה על הגדר התקבלה בכלל בממשלה אחרי דיונים ממושכים. דווקא בממשלה, כי זה באמת נוגע לכל אלה. הביצוע היה על ידי מערכת הביטחון וגם זה לא היה מובן מאליו, משום שמערכת הביטחון, אני רק נותן לך דוגמאות אז אתה יכול לראות שזה שונה בכל מקרה, מערכת הביטחון רצתה בנושא של הגדר, שהם התנגדו לה, הם רצו גדר וירטואלית, אני אמרתי "לא, אני רוצה גדר פיזית". הייתי בסין לפני זה, ראיתי את החומה הסינית. הם אמרו "זה לא מנע חדירה לסיין", אמרתי "זה מנע לכמה מאות שנים, זה מספיק לי כרגע". ואני רוצה גדר פיזית, לא גדר וירטואלית שאני לא יודע מה זה עד היום. ואז במהלך ההתנגדות שלהם, הם אמרו, שאלתי "כמה זה יעלה במתכונת שאנחנו מדברים, גדר פיזית?", הם נתנו לי איזה מחיר נורא. חשבתי שזה מנופח ואמרתי טוב אני מבקש ממע"צ לתת לי הצעה נגדית והם נתנו הצעה של חצי מחיר או שליש מחיר, מערכת הביטחון אמרה שבעצם הם יכולים לעמוד בדבר הזה ולכן הם ביצעו ולא מע"צ. זאת אומרת הביצוע במקרה הזה היה רצוי שהם יעשו את זה אבל זה לא היה מובן מאליו עד שהם לא קיבלו תחרות. בנושא של הקיר הסלארי בכלל לא הייתה שאלה, הם היו חייבים לבצע את זה משום שאין מי שיעשה את זה מול עזה ויסתיר את זה ויעשה את מה שאנחנו צריכים, והביצוע היה שלהם. ההחלטה הייתה בניגוד לרצונם, הביצוע היה שלהם. כיפת ברזל, מובן מאליו.

ועדה: צוללת 6 למשל, יש את ההחלטה ויש את תהליך הרכש. איך זה מתחלק בין הגופים השונים? בין המל"ל ומערכת הביטחון?

בנימין נתניהו: את הביצוע של הרכש עושה מערכת הביטחון, אין מישהו אחר שיעשה. הרכש עצמו, ברור שהם עושים. אבל מהלך המו"מ מול גרמניה במקרה הזה, *** היה שם מו"מ מול ראשת מדינה, זה לא פשוט. זה ברור. זה נעשה אחרי ההחלטות שהתקבלו בקבינט, יותר נכון בפורומים משותפים, ואחר כך העלינו את זה לקבינט ואת הביצוע של הרכש הם מבצעים. אני לא חושב שמישהו אחר מבצע. זה ברור לגמרי.

ועדה: משהו לא ברור לי. כשמערכת הביטחון מעוניינת באיזשהו פרויקט אז היא בוודאי באמצעים הרבים שלה מכינה...

בנימין נתניהו:

רק כדי שאני אתן תשובה ברורה. למיטב ידיעתי, כל רכש של נשק, של מערכות נשק מתבצע על ידי מערכת הביטחון. אני שומע את השאלה הזאת פעם ראשונה כי זה נראה לי מוזר קצת. מי עוד יכול לבצע את הרכש?

ועדה:

התחלתי לשאול, כשמערכת הביטחון מעוניינת בפרויקט מסוים אז היא מכינה ניירות עבודה, עבודת מטה, הכול מסודר, מגיע לגורמים המחליטים, כך אנחנו מניחים. כשהיוזמה היא בניגוד לדעה של מערכת הביטחון, הזכרת כיפת ברזל ואחרים, אז מי עושה את כל העבודות האלה שבאמת צריכות להיות לנגד עיני המחליטים מבחינת חלופות, עלויות, דברים שהזכרת?

בנימין נתניהו:

תראה, הדברים האלה, קודם כל זה מגיע אליי, מה שאני תמיד זוכר, זה מגיע אליי בדרך זו או אחרת מהמל"ל. המל"ל הוא משפך כזה שמביא לך, יביאו לך מצד אחד ממערכת הביטחון *** והיינו שם לא פעם ולא פעמיים ומעורב בזה גם המזכיר הצבאי, דרך אגב, הוא מעורב בזה, זה לא איזה דבר שעובר דרכו, אבל יש איזה משפך שמגיע אליך. אתה צריך לקבל, להחליט, איזה פורום מקבל את זה. יש החלטות שאתה לא יכול לקבל, לא מגיעות בדרך כלל... שום דבר לא מגיע בלי מעבר דרך המערכות האלה, דרך המל"ל, ואין החלטה שמתקבלת לבד על ידי ראש הממשלה לדעתי, לא קיים כמעט דבר כזה, לא זוכר את זה. אני מדבר לא על דברים מבצעיים שקשורים, אני יודע, במוסד או בשב"כ, שם ראש הממשלה יכול לקבל החלטות מבצעיות. אבל בדרך כלל במערכות רכש, מערכות נשק, מערכות הגנה כמו הסלארי, זה מוכרח לעבור דרך הפורום הגדול. אם זה ממשלה, או קבינט או ועדת הצטיידות. זה תמיד ככה, אין דבר אחר.

ועדה:

השאלה היא כשזו לא יוזמה של מערכת הביטחון, מי עושה את העבודה... בדרך כלל המל"ל הוא הגורם המתכלל. האם יש מצבים שגם העבודה עצמה של בחינת החלופות וכו' נעשית על ידי המל"ל?

בנימין נתניהו:

אני יוצא מתוך הנחה תמיד שהם עושים את זה באיזושהי התדיינות עם מערכת הביטחון, לדעתי, זה תמיד ככה, או כמעט תמיד ככה.

ועדה:

זאת אומרת שלא יכול להיות מצב שהמל"ל יחולל רעיון, יעשה את העבודה ויציג אותו להחלטה.

בנימין נתניהו:

אני לא זוכר דבר כזה, ואני תמיד הנחתי שיש להם איזשהו מגע, כי מאיפה הם ממציאים את הדברים האלה, הם צריכים לדעת, יש המון פרטים, המון גורמים...

ועדה:

יש שם אנשים ממערכת הביטחון שמושאלים.

בנימין נתניהו:

נכון. אבל אני חושב שהם צריכים לעבור את המערכות האלה. בכל מקרה זה יחזור למערכות האלה. אתה לא יכול... הרי מה יקרה? נניח שהם מציעים משהו, מה זה יעזור להם? הרי בסופו של דבר זה יגיע בחזרה, בכל מקרה, יגיע בחזרה למערכת הביטחון כי הרכש תמיד מתבצע, מערכות נשק, תמיד מתבצע על ידי מערכת הביטחון, לא מתבצע על ידי אף אחד אחר. אין דבר כזה.

ועדה:

אנחנו נתקלנו במושג MOU, memorandum of understanding, מי אמור להתעסק עם ה-memorandum of understanding?

בנימין נתניהו:

במקרה הזה, אתה מדבר מול... אני אתן לך את הדוגמאות: מול ארצות הברית... הנה, יפה מאוד, הנה דוגמה לנושאים שאנחנו מדברים עליהם ומזה אולי אפשר להציג את מה שאתה שואל, זה בדיוק מראה את הנקודה. ב-MOU הראשון מול ארצות הברית, אני עסקתי מול הנשיא קלינטון, אוקיי. אני חשבתי שאנחנו צריכים להשתחרר מהסיוע הכלכלי

שלנו, זה עוד כשהתל"ג לנפש שלנו היה 17,000 דולר, כן? אמרתי שאנחנו לא יכולים להמשיך לקבל סיוע כלכלי, אבל אני רוצה להמשיך לקבל ולהעצים גם את הסיוע הביטחוני שאני אמרתי שזה השקעה בביטחון המשותף של ישראל וארצות הברית. לכן הבאתי לאמריקנים, לקלינטון, הצעה שעובדה, היא לא עובדה אז עם המל"ל, לא היה מל"ל, לא היה מל"ל אז. אני כבר לא זוכר איך היא עובדה, אבל אני מול הנשיא קלינטון הגעתי להסכמה על 20 וכמה מיליארד דולר ב-10 שנים סיוע כלכלי ויציאה תוך 10 שנים, קרנית בוודאי זוכרת את זה, של הפחתת הסיוע הביטחוני שלנו, הכלכלי שלנו לאפס. שם זה היה ראש הממשלה מול נשיא ואין גם דרך אחרת להעביר את זה כי בסופו של דבר אם אין לך את הנשיא אתה לא יכול להעביר את ההחלטה הזאת גם בקונגרס. זה היה הדבר. הדבר השני, ההמשך של זה נעשה, אני לא בקיא בזה כי זה נעשה על ידי ראש הממשלה אולמרט מול הנשיא בוש, בוש הבן. השלישי, נעשה על ידי מול אובאמה. עכשיו, כאן זה מעניין לראות. מי שמתכלל את זה אגב, בוודאות כאן בשלישי, אני לא יודע מה היה בשני, זה המל"ל.

למה? כי המל"ל כבר קיים. ***

ועדה:

בנימין נתניהו:

*** לא היה ספק שאני צריך לנהל את זה מול הנשיא, זה לא עובד בין הפנטגון למשרד הביטחון. *** זה היה מגע ישיר בין ראש הממשלה, MOU, לנשיא ארצות הברית. המקרה של מרקל זה אותו הדבר, היה MOU, זה בין ראשי המדינה כך גם נוהל במקרה הזה.

כן. אבל מי אמור להכין? מול הקנצלרית מרקל, מי אמור להכין שם? יש את העניין של צוללת 6, יש ספינות מגן ויש צוללות 7-9.

ועדה:

בנימין נתניהו:

יש תהליך סדור, לפני שאתה הולך ל-MOU הזה, אתה מקבל את ההמלצות של מערכת הביטחון. את עיקר העבודה הם עושים, בזה אין לי ספק בכלל. אני לא זוכר, אני לא יכול להגיד לך מה החלקים של האחרים, אבל הם בהחלט מכינים את זה, זה ברור כשמש. אין כאן שאלה. אבל הם לא... הם נותנים לך את ההמלצות להיכנס איתן, וגם אחרים נותנים המלצות, להיכנס איתן לדיון, עם מרקל, ורוב ההמלצות שלהם התקבלו לדעתי, זולת אחת. אני חושב שהייתה להם המלצה, הם רצו לעכב, לא לעכב, הם רצו תזמון אחר לצוללת השישית. הם רצו תזמון אחר לצוללת השישית, ואני חשבתי, מבחינתם זה היה יותר נכון, לא זוכר למה, מסיבה תקציבית או סיבה של התר"ש, *** אני רציתי להקדים את ההסכמה על הצוללת השישית. אז אני אומר, הם הכינו MOU אבל עובדה היא שה-MOU, הרוב התקבל חוץ מפרט זה או אחר. זה הפרט שאני זוכר שלא התקבל.

היו שלוש החלטות – "מחליטים". אחת לגבי צוללת 6, אחת לגבי מים כלכליים ואחת בעניין צוללות 7-9.

ועדה:

בנימין נתניהו:

עוד פעם? צוללת 6...

ועדה:

צוללת 6, מים כלכליים שזה ספינות המגן...

בנימין נתניהו:

...ספינות השטח.

ועדה:

וצוללות 7-9. בהחלטה לגבי צוללת 6 נאמר כך: "לאשר למשרד הביטחון לנהל מו"מ עם ממשלת גרמניה לשם חתימה על מזכר הבנות MOU". במים הכלכליים נאמר: "להטיל על ראש המל"ל לפנות לגרמניה לטובת MOU, משרד הביטחון יפעל לממש את התכנית". ובצוללות 7-9: "לחתום עם ממשלת גרמניה על הסכם". יש הבדל בהתנהלות, במעורבות של המל"ל מול משרד הביטחון. יש לזה הסבר?

אני לא זוכר. אני יכול לנסות להיזכר אבל אני לא יכול להגיד לך מה היה שם. אני יכול להגיד שצוללת 6, היה על זה ויכוח מאז, זה עלה בפעם הראשונה ב-2005, חזר בחזרה נדמה לי ב-2010 ואחר כך הוחלט ב-2012, אבל עדיין מערכת הביטחון בעטה ורצתה, מערכת הביטחון זה לא בהכרח חיל הים, אבל הם בעטו, אמרו שלא צריך. וזה הגיע לכלל החלטה ב-2015, אבל גם אז אמרנו, טוב זה יוכרע בעצם על ידי האספקה של 7, 8, 9, אתה אולי תקבל 6 אבל אחר כך תוכל לרדד את זה אם לא תיקח את 7, 8, 9 בזמן, תוכל לרדת ל-5, אני חשבת שזה לא נכון. אגב, בשלב מסוים לא הייתי בטוח, אז אמרתי להם, הייתי צריך כסף, גם אני התפתיתי לשטות הזאת, ואמרתי להם טוב תבדקו מה זה אומר לרדת מ-6 ל-5, ***

בנימין נתניהו:

ועדה:

אז קודם כל זה לגבי צוללת 6. אז צוללת 6 מי שמטפל בזה, זה משרד הביטחון עד כמה שאני זוכר.

בנימין נתניהו:

השאלה שלי נוגעת לכך שאין חלוקה ברורה, זאת אומרת, יש סיטואציות שבהן ה-MOU מטופל במל"ל ויש סיטואציות שמערכת הביטחון ו...

ועדה:

לא, חלקים מה-MOU מה שאתה מתאר לי. 7-9 זה מערכת הביטחון נכון? צוללת 6 זה מערכת הביטחון...

בנימין נתניהו:

המים הכלכליים זה מל"ל.

ועדה:

לא יכול להגיד לכם כי אני לא יודע. אני לא זוכר. לא זוכר את השיקולים.

בנימין נתניהו:

זה העלה אצלי שאלה למה לא מערכת הביטחון?

ועדה:

תחקרו, תשאלו, אני לא זוכר, אבל זה לא חייב להיות, אין איזה כללים ברורים בעניין הזה. אני לא מכיר אותם בכל אופן. בוודאי שאם זה התקבל, והדבר הזה התקבל בקבינט מן הסתם, נכון?

בנימין נתניהו:

זהו, ומכאן השאלה, מדוע בהחלטות של הקבינט יש הבדלים בין 7-9 לבין מים כלכליים - ספינות מגן לבין צוללת 6?

ועדה:

אולי הייתה סיבה. תשאלו את ראש המל"ל, מי שהיה שם, שהכין את ההחלטה. תשאלו אותו, אני לא יודע מה הסיבה לזה, אבל...

בנימין נתניהו:

מה ההבדל בין 7-9 לבין 6? מבחינת התהליך של מי מטפל.

ועדה:

אבל אני הבנתי שצוללות 6 ו-7-9 טיפל משרד הביטחון.

בנימין נתניהו:

לא, 7-9 זה המל"ל.

ועדה:

אה, 7-9 זה המל"ל. אני לא יודע. אני לא יכול להגיד לכם כי אני באמת לא יודע.

בנימין נתניהו:

אתה יכול לחשוב על הסבר אפשרי?

ועדה:

האמת היא שעד ששאלתם אותי, כרגע, לא ידעתי את זה בכלל. לא זוכר אולי, בטח שידעתי את זה בזמן...

בנימין נתניהו:

מי הגורם הטבעי בעיניך שצריך לטפל?

ועדה:

אני לא יודע מי הגורם הטבעי כי אני לא יודע מה היה שם. אני לא יודע מה היה הוויכוח. על צוללת 6 אין ויכוח. ***

בנימין נתניהו:

ועדה: אנחנו ראינו שהטיפול, *** ב-MOU וברכש, נעדר חלוקה ברורה. פעם זה ככה ופעם זה...

בנימין נתניהו: בדרך כלל באופן טבעי הייתי חושב שהדברים נעשים במשרד הביטחון, אני לא יודע למה הדבר הזה הוכנס כאן, מן הסתם הייתה שם סיבה, ואם הייתה צעקה... קמה צעקה בעניין הזה? אמרו לא צריך להיות? אני לא זוכר בדיון הקבינט... אם בדיון הקבינט היו עולות טענות מסיבה כזו או אחרת, היינו שומעים את זה מן הסתם. אבל אני לא זוכר דבר כזה. אני לא זוכר את הדיון הזה בכלל. יש פרוטוקול בעניין הזה?

ועדה: יש כל מיני פרוטוקולים, אבל לא דיון בשאלה מי יהיה הגורם... הייתה החלטה לגבי זה.

בנימין נתניהו: אני לא זוכר דיון. אני זוכר שהובאה החלטה שהתקבלה לדעתי פה אחד. התקבלה פה אחד. אז אני בוודאי לא זוכר ויכוח על זה. מה הייתה הסיבה לחלוקה פנימית, אני לא זוכר.

ועדה: עכשיו נשאל לגבי תיעוד של מפגשים של ראש הממשלה. אתה נפגש למשל עם נשיא ארצות הברית, עם הגב' מרקל, עם ראש ממשלת בריטניה, איך מתעדים את הדברים האלה?

בנימין נתניהו: בדרך כלל, אם יש, אם זו שיחה עם אנשים, אז יש מישהו שרושם תוך כדי הדיון, או רושם אחרי הדיון, רושם כמה נקודות. זה בדרך כלל ככה.

ועדה: נניח שמסוכם שם עניין מסוים שמצריך follow up מה שנקרא, מי מקיים...?

בנימין נתניהו: בדרך כלל זה המל"ל. בדרך כלל זה מישהו מהמל"ל, או מישהו... יכול להיות שגריר, יכול להיות מישהו ממשרד החוץ. אבל בדברים שאתם דנים בהם, זה המל"ל, כמעט תמיד. בדרך כלל. כן. בדרך זו או אחרת. מגיע למל"ל, אם לא מיד.

ועדה: אגב, פגישות בארבע עיניים, ככל שיש כאלה מידי פעם, שרק המנהיגים נוכחים בלי עוזרים, בלי אף אחד. נהוג לעשות איזושהי תרשומת לאחר מעשה?

בנימין נתניהו: הייתה לנו תרשומת על המסקנה, אם יש דבר מסוים, זה עובר לגורמים.

ועדה:...עצם חילופי הדברים? לתעד אותם, למען ההיסטוריה, למען המשכיות?

בנימין נתניהו: הרבה פעמים לא. אני יכול להגיד שהיו לי עשרות שיחות כאלה ולראשי ממשלה בישראל היו עשרות שיחות כאלה, בחלקן תועדו וחלקן לא תועדו. בדרך כלל יש, מה שבדרך כלל השאלה, מה התוצאה? מה המסקנה? בדרך כלל. זה כן עובר. בדרך כלל זה עובר. לא הייתי אומר, יש פרוטוקולים משיחות פרטיות, למרות שאנשים רושמים לעצמם. ***

ועדה: צריך להבדיל בין דבר כזה, כך נדמה לי, לבין עניינים שיש להם המשכיות, שצריך לעשות פעולות מסוימות.

בנימין נתניהו: נכון. זה המל"ל, בדרך כלל... אני אומר זה מל"ל, זה ברור. הדברים עולים מהמל"ל ובדרך כלל הם חוזרים דרך המל"ל והדבר הזה הוא כמעט נכון. בין אם זה בעל פה או בכתב, זה לא, יש לך צינורות דיווח. *** אותו הדבר אתה יכול להיכנס לשיבה, לצאת משיבה, ואתה אומר, בדרך כלל למל"ל, זה הגורם, ראש המל"ל או מישהו מטעמו, כמעט תמיד.

ועדה: ומה תפקידו של המזכ"צ, המזכיר הצבאי?

בנימין נתניהו:

גם הוא יכול. קורה גם שהוא ידע, בדרך כלל. תלוי מה הנושא. *** אבל בדרך כלל המזכ"צ יודע והרוב המל"ל יודע. מדובר בדרך כלל בצינורות משולבים.

ועדה:

עכשיו נשאל שאלה מכיוון אחר. נניח שראש הממשלה סבור שצריך לחזק מבנים בגלל חשש מרעידות אדמה, זה בא ממנו, הוא חושב על זה, איך מעשית זה יפעל?

בנימין נתניהו:

אתה הולך למל"ל, אתה אומר למל"ל בואו תציעו לי את הדרך לעשות את הדבר הזה, זה קרה עכשיו דרך אגב, לפני שבוע, בדיוק. בדיוק זה. הנה דוגמה קלאסית. הנושא עלה אצלי, אני חושב שהוא עלה אצלי בתחילת ה... הוא כבר היה קיים בממשלה הקודמת אבל הוא למעשה לא קודם ולא טופל, ואז ביקשתי מהמל"ל להביא לי סדר לדיון הזה, והביאו הצעה איך לטפל בזה וקיימנו ישיבת ממשלה במקרה הזה, ישיבת ממשלה שהמל"ל מכין אותה והממשלה מקבלת החלטה לגביה והקמנו גם ועדת שרים לטובת העניין. במקרה זה התחלקה שם העבודה, חלק מהעבודה ישב משרד הביטחון וחלק של, אני כבר לא זוכר מי הגורם השני שעושה את זה, נדמה לי המל"ל עצמו, אני חושב, לא זוכר. אבל העבודה, גם אם אני רוצה להעלות את זה, בדרך כלל במערכות נשק זה לא קורה, אבל במידה שאני רוצה להעלות את זה, מי שמכין את ההחלטות זה המל"ל ומי שאמון על פיקוח על ביצוע החלטות, זה המל"ל גם כן.

ועדה:

גם הפיקוח על הביצוע זה המל"ל?

בנימין נתניהו:

בדרך כלל יש לזה מעקב מסוים, או לפחות על הכינוסים שאנחנו צריכים לעשות כדי לוודא שדברים מתבצעים, זה כן, זה כן המל"ל עושה את זה. אנחנו צריכים ישיבה נוספת בנושא הזה. יש תמיד מלאי של ישיבות שאנחנו אף פעם לא מכלים אותו לצערי.

ועדה:

אנחנו שמענו לא מעט על המושג תר"ש, תכנית רב שנתית של מערכת הביטחון. האם יש סיטואציות והאם יש הצדקה שראש הממשלה דורש מעבר לתר"ש?

בנימין נתניהו:

קודם כל בטח. בוודאי. בוודאי שיש. בזה אין בכלל שאלה. אבל בדרך כלל זה לא קורה אלא קורה מה אתה דורש בתוך התר"ש, מה אתה רוצה שיהיה בתוך התר"ש, איזה דברים, מה הדגשים שחשובים לך. שוב, מערכת הביטחון היא מערכת מאוד מאוד חשובה ולדעתי מאוד מאוד מוצלחת במדינת ישראל, אבל יש לה כישלונות עצומים. עצומים. צריך להבין את זה. יש לי גם חילוקי דעות קשים מאוד לפעמים איתם, אמרתי, תיארתי לכם שניים מהם. את הנושא של הקיר הסלארי... תדמינו את המדינה בלי זה. אבל בתוך התר"ש למשל, אני יכול לדרוש, לא בהצלחה יתרה, חימושים מסוימים. משום שאני חושב שזה *** הרבה יותר חשוב לי מאשר פגיעה מרחוק בעזה או פגיעה כזו או אחרת... או כוחות מסוימים מול חזבאללה, בעיניי אם אין לך את מה שאני קורא החתול, זה לא יעזור לך לאורך זמן מול כפות החתול. זה ויכוח. והיה לי איתם ויכוח מאוד קשה. אני יכול להגיד לכם שהוויכוח הזה נמשך במשך שנים ואני רציתי דברים מסוימים בתר"ש, קיבלתי חלק ממה שרציתי, לא קיבלתי, כי אתם יודעים שאין כאן משטר מונרכי, בסוף אתה צריך לקבל החלטות שמקובלות על הקבינט. הקבינט מקבל את התר"ש והחלטות על התר"ש. אז התשובה היא כן. חד משמעית, ראש הממשלה מתערב. אוי ואבוי לנו אם יש ראש ממשלה שלא חושב להתערב על הדברים שהוא חושב שהם נכונים בראייה הכוללת של ביטחון המדינה.

ועדה:

מה מבחינת הצד הכספי? שמענו על סיטואציות שבהן כסף מובא מחוץ לתר"ש. נניח, גדר הפרדה.

בנימין נתניהו:

אה, מבחינת כל מיני כיסים? זה קורה. למען האמת, אני אגיד לכם, זה לדעתי כמעט קורה, היה נהוג שזה קורה כמעט בכל תקציב. זאת אומרת, אתה בא עם תקציב משרד הביטחון ואתה בעצם... ואתה מעביר אותו אחרי דיונים בדרך כלל, של התנגשויות קשות בין משרד האוצר למשרד הביטחון, דברים, לצערי, זה הרבה פעמים גורמים אלה מאשימים את אלה ואלה מאשימים את אלה, אתם בזבזניים ואתם, מצד אחד האוצר מסביר את הפנסיות הגדולות וזה תמיד, זה ריטואל, ומשרד הביטחון מסביר שהאוצר מפקיר את ביטחון ישראל, לימים זה קצת נרגע, אבל הדרך שבה היו מיישבים את הוויכוחים הללו, זה שבעצם הייתה הסכמה, אתם בוודאי יודעים את זה, הסכמה בעל פה או לפעמים לא בעל פה אפילו באיזה מסמך צד, אבל זה תמיד קיים את ההחלטות, את התנאים המשפטיים הדרושים שתוכל להוסיף לאחר מכן את מה שלא קיבלה מערכת הביטחון בתקציב הרשמי. אני מניח שזה קרה גם בתר"ש, לדעתי כמה פעמים.

ועדה:

ואז בעצם מגיע מהתקציב הכללי? קיצוץ רוחבי?

בנימין נתניהו:

יכול להיות קיצוץ רוחבי, יכולים להגדיל, גם, הכי גרוע אתה יכול להגדיל גם את הגירעון, כן, את יכולה גם את זה. תלוי באיזה מצב את נמצאת, איפה את נמצאת... אני לא זוכר את האמצעים, אבל הרבה פעמים... וגם זה יכול לקרות. זאת אומרת, יש לפעמים צרכים, לפעמים אתה מתכנן את זה מראש והרבה פעמים זה בא כתוצאה. זה יכול לקרות גם כתוצאה ממלחמה או מהוצאות אחרות שאתה צריך פתאום תקציב נוסף אז אתה חורג ממה שהוגדר הן בתקציב השנתי או הדו שנתי וגם בתר"ש זה יכול לקרות, בהחלט.

ועדה:

האם יכול להיות מצב שאז הרמטכ"ל אומר "אותי זה לא מעניין, ממילא יבוא כסף נוסף"?

בנימין נתניהו:

התשובה היא (צוחק)... התשובה היא במידה רבה אתה צודק שזה פגם מולד שיכולים, כן, התשובה זה יכול להיות. זה במידה רבה קרה גם. אמרתי לכם שהיה לי ויכוח נוקב מאוד עם צה"ל ועם הרמטכ"ל שאני מעריך אותו מאוד, אבל היו לי חילוקי דעות קשים איתו *** "אתה רוצה, תביא עוד". לא יכולתי להביא עוד, לא היה לי מאיפה להביא עוד. בסוף, בסוף למען האמת הבאתי עוד. הבאתי עוד על ידי זה שהלכתי לכסף של הסיוע האמריקני, *** שבסוף הבאנו כסף משם. אז הנה דוגמה, האם יכול להיות מצב כזה? כן, יכול להיות מצב כזה. אגב, אני לא בטוח שזה לא תמיד נכון. זאת אומרת, בסוף, הרי זה לא דבר קרטיזיאני, החיים, איך אומרים, איך אמר עמנואל קנט, הוא אמר, אני אגיד את זה באנגלית, שם קראתי את זה, כן: *there is no straight line in the crooked timber of humanity*, כן? אין קו ישר אחד במבנה העצי הזה של הטבע האנושי. אז אני יכול להגיד לך, בטבע הממשלתי, הרבה פעמים אתה צריך לעשות את הפשרות האלה, דברים שחורגים מההנחה היסודית שהכול נסגר, הכול תפור והכל נעול. הרבה פעמים כן, יש שביתות איטלקיות.

ועדה:

האם המושג, ששמענו אותו, קופסאות, מתקשר לעניין הזה?

בנימין נתניהו:

כן, כן, זו אחת השיטות. זו בהחלט אחת השיטות.

ועדה:

מה זה בעצם?

בנימין נתניהו:

אתה בעצם אומר שאתה תביא כסף חוץ תקציבי בדרך זו או אחרת, תביא את זה מגורמים או של קיצוץ רוחבי או של הגדלת גירעון או של... פחות או יותר זה המשמעות שלו.

ועדה: אני רוצה רגע להבין תהליך שמעניין אותי. ראש הממשלה עם ניסיון, זה ברור לגמרי, הוא בדעה שצריך יותר טילים מסוג מסוים, אתה ציינת קודם. הרי זה לא שהוא קם בבוקר ופתאום מתחשק לו. זה כנראה מבוסס על איזושהי מערכת עובדות ועל איזושהי עבודת מטה מסוימת שנעשתה...

...ברור.

בנימין נתניהו:

ועדה: מי עושה את הדברים האלה? כי הרי מערכת הביטחון מתנגדת.

בנימין נתניהו: אני מקבל, אני למשל מקבל, הנה דוגמה למה שאתה שואל, אני מקבל דו"ח שבועי לדרישתי, או יכול להיות שהוא דו שבועי, אני לא זוכר, מהמל"ל, לא מהמזכיר הצבאי ולא מהדו"ח המודיעיני שמקבל, אני מקבל דו"ח דו שבועי, יכול להיות שאני טועה וזה דו"ח חודשי, ששם יש טבלה שמראים לי ***, אתה יכול לשאול למה אני מבקש מהם? כי אני רוצה שיהיה לי משהו מעל מערכת הביטחון שנותן לי את האינפורמציה, הנה דוגמה מצוינת למה שאתה אומר. המל"ל מכין לי את זה, בדו"ח של המל"ל, יש דו"ח של המזכ"צ ודו"ח של המל"ל. אני אומר, אתם תגידו לי מה שאתם רוצים, אני רוצה לקבל דו"ח של המל"ל שנותן לי את הפירוט הזה.

ועדה: נדמה לי שהשאלה של השופט זילברטל התייחסה לצרכים. איך בעצם... על איזה בסיס, כשאתה אומר שאתה חושב שצריך יותר, מאיפה מגיעה הגדרת הצורך?

בנימין נתניהו: יש דיון על זה. זה של המל"ל, של מערכת הביטחון, של ראש הממשלה, של כמה שרים שמעורבים בזה, מעט, שדנים בשאלה *** זה בא בדיון, זה לא בא בהמצאה מהאוויר ואז יש ויכוח, וכל אחד מסביר למה הוא חושב שצריך כך *** ואז עושים איזה אופטימיזציה, ככה זה התהליך, לא מייצרים החלטה על סמך נתון אחד או אדם אחד וגם לא יוזם אחד. זאת אומרת, יכול להיות יוזם אחד אבל זה מוכרח להיכנס בסוף לתוך המשפך הזה של דיון והחלטה.

ועדה: בכל זאת, בעניינים כאלה, נניח עוד צוללת. יש עניין של LCC, לא הוצאת הרכישה המקורית כמה היא עולה, אלא ההוצאה השנתית השוטפת. איפה זה נכנס בסיטואציה שבה זה לא בתקציב משרד הביטחון? חושבים על הדבר הזה?

בנימין נתניהו: אני לא זוכר דיון כזה. יכול להיות שהוא התקיים, אבל בעיניי השאלה... תראה, הכסף הגדול זה מה שעניין, הכסף הגדול הוא מה שעניין, אבל הוא עניין אותי באופן שולי. זה ברור שאני לא יכול, הייתי שמח אם היה לנו צי של 19 צוללות, זה ברור שלא יהיה, אתה מוגבל בכסף, אתה מוגבל בכסף על כל צוללת. אבל בעיניי השיקול של עוד צוללת ועוד תיחזוק של צוללת בעיניי היה משני לחלוטין. זה אגב מגיע לדיון, כל הדבר הזה מגיע לדיון למיטב ידיעתך, אני לא זוכר. וגם לא משנה כל כך אם זה יוסיף לך עוד כך וכך מאות מיליונים אני לא יודע, של שקלים כן, לא יודע כמה זה עולה אין לי מושג. אבל אני זוכר את הדיון כשהוא כלל גם את השיקול הכלכלי, ועובדה היא שאני עצמי חשבתי בשלב מסוים, כשרציתי עוד מיליארד שקל נדמה לי, משהו כזה, לשקול לרדת מ-6 ל-5, אז נכון, שיקול כלכלי היה שם. למה הוא נזנח? כי השאלה הגוברת לא הייתה כלכלית, אלא השאלה הגוברת הייתה מה דרוש, איך אנחנו יכולים לקיים את הסטנדרט שהועלה בעצם על ידי מערכת הביטחון ועל ידי חיל הים, *** כשבא מפקד חיל הים...

אני מציע...

ועדה:

בנימין נתניהו: ...כשבא מפקד חיל הים, אני רק אשלים את המשפט שיהיה לכם את זה ברקורד, כי זה חשוב להבין, זה מה שאני זוכר, כשבא מפקד חיל הים, זה היה שרביט ואמר *** אני צריך 6, ***. מה הייתה השאלה של העלות, היא הייתה משנית בעיניי. אם הייתי צריך לשלם עוד, הייתי משלם עוד והייתי מוכן לשלם עוד.

ועדה: אנחנו נעסוק בנפרד בסוגיה הזאת. 5 או 6 אנחנו נעסוק בנפרד.

ועדה: דיברנו על תר"ש, האם יש סיבה, לפרוץ תר"ש מתוכנן בהחלטה מאוד גדולה למרות שאין דברים משמעותיים שהשתנו? זאת אומרת, להוסיף פתאום צוללת שהיא משהו מאוד כבד על המדינה ועל התקציב באמצע תר"ש. למה לא לתכנן את הדברים האלה, שהם גדולים, בתוך התר"ש?

בנימין נתניהו: משום שאולי לא תכננת את זה, ואולי אתה צריך לתכנן את זה. *** אם הדבר הזה מחייב פריצת תר"ש, אם משהו מחייב פריצת תר"ש, זה בוודאי זה. בוודאי זה. אין שאלה בכלל.

ועדה: השאלה היא אם יש נתון חדש בנקודה הזאת? כי כשאתה בונה את התר"ש כל הדברים האלה הם מוכרים. זאת אומרת הצורך ** , הכול ידוע.

בנימין נתניהו: אולי לא. *** אין כאן יכולת ניבוי מושלמת שאתה יושב ועושה את התר"ש, תוך כדי התר"ש דברים יכולים להשתנות.

ועדה: אנחנו נעשה עכשיו הפסקה.

ועדה: העד נתניהו ממשיך תחת אזהרה. כן, מר נתניהו, נעבור עכשיו...

בנימין נתניהו: אני נחקר תחת אזהרה עכשיו?

ועדה: לא אזהרה. אזהרה לומר את האמת. זה משהו אחר לגמרי (כולם צוחקים). כל עד שמעיד בפני ועדת חקירה, זה כמו...

בנימין נתניהו: ...בבית משפט.

ועדה: בבית משפט. אין הבדל. זה לא איזה משהו מיוחד. אוקיי. ***

בנימין נתניהו: רק אני אגיד דבר אחד, רשמתי לי נקודה אחת.

ועדה: כן, בבקשה.

בנימין נתניהו: אתם שאלתם על החלוקה ב-MOU לגבי הגופים, וזה הגיע הרי להכרעת קבינט. עכשיו, הדיונים האלה התנהלו בין המל"ל למשרד הביטחון. אני מעודד גם, אני רוצה שיהיו לי כוחות מאזנים אבל במידה רבה אני רוצה את שיתוף הפעולה ביניהם, אני לא רוצה שיהיה להם, אני תיארתי כאן כמה פעמים שהיו חילוקי דעות, אבל בדרך כלל אתה שואף להגיע, לא בדרך כלל, אתה תמיד שואף להגיע להסכמה. זה הדבר הטבעי שקורה. פה הם הגיעו להסכמה. אני לא זוכר שום ויכוח, שום דיון, שבו הנושא של מי יעשה מה עלה כאיזה נקודת ויכוח, אני לא זוכר את זה בדיון בקבינט. אני חייב להגיד. אתם, יש לכם את הפרוטוקול של הדיון, אבל אני לא זוכר את זה. אתם יכולים להגיד לי אם היה דבר כזה, אבל אני לא זוכר דבר כזה. אם היה בקבינט איזשהו... עלה הנושא הזה? אם מותר לשאול?

ועדה: נדבר בהמשך.

ועדה: אתה התראיינת ב-2019 לחדשות 12 ***

בנימין נתניהו:

קודם כל מה שאמרתי, אני מציע לכם להתעלם מהראיון הזה שבאתי אליו בכלל מסיבה אחרת. אני באתי לראיון הזה, ואולי אני ארחיב אחר כך אם תתנו לי הזדמנות, כדי להזים עלילת דם נוראה, שאני את השיקולים שלי עשיתי מאיזשהו שיקול של בצע כסף, של שוחד, של רווח אישי ממעשה שהוא... המילה בגידה תחוויר לעומתו. שקר מהתחלה עד הסוף. שום דבר חוץ משיקולי ביטחון וגם אלה שאמרו את זה אז, כבר ידעו, כבר ידעו, ידעו לגמרי שאין שום רווח אישי ושלא יכול להיות רווח אישי. זו עלילת דם. אני יכול להרחיב בזה אם תרצו. וכשבאתי לשם, ואני מוצא את עצמי... אתם רוצים שאני ארחיב בעניין הזה דרך אגב?

אולי... נלך לפי סדר...

ועדה:

בנימין נתניהו:

אולי אני רק, חשוב לי רק למסגר את הנקודה הזו. ואני מוצא את עצמי פתאום בפריים טיים בראיון, כשאני בא להכחיש, לבטל את... להזים את עלילת הדם הזאת, שאין לי שום אינטרס כלכלי ולא היה לי ולא יכול להיות לי גם שום אינטרס כלכלי כלשהו אישי בעניין הזה, דבר שהוא מוכח שחור על גבי לבן, ואתם בוודאי כבר יודעים את זה. אני מוצא את עצמי בראיון, בשידור חי מול האומה והעולם, ** ואז אני, הדבר הנכון היה להגיד באותו רגע, להגיד לה, "גברת מרציאנו תודה רבה על הדבר הזה, אני לא מתראיין". טוב, אני לא אגיד לך שאני עושה תמיד את הדבר הנכון ** אז אמרתי מה שאמרתי. אבל אתם יודעים את העובדות או תיכף נברר את העובדות ואתם תראו מה האמת, לא מה אמרתי **. אנשים הלכו כאן והעלילו עלילת דם ** לא היה להם שום compunction כן, שום הסתייגות ** זה התקפות עליי, זה מאוד לא נעים, אני לא מאחל לאף אחד שיעמוד בדבר כזה. מאוד לא נעים. אבל מילא, אני איכשהו מסתדר עם הדברים האלה. זה לא קל. **, ולכן נדבר לא על מה שאמרתי בראיון הזה. אם תרצו, אני, כמובן נעשה זאת, אבל אני רוצה לדבר על העובדות. מה היה.

בנימין נתניהו:

**, אני אתן לכם רקע פשוט להבין איפה אני נמצא. אני נמצא בשידור חי כשמאשימים אותי בערך 300 פעמים רואים אותי עולה ויורד בצוללת לצורך בצע כסף אישי, שקיבלתי או ממכירת... מאיזה מניות שאני בעליהן, שכבר לא היו ברשותי, שמעולם לא היו קשורות לטיסנקרופ, שנקנו ונמכרו לפני כל הדבר הזה, וכשאני כבר הייתי ראש אופוזיציה, זה מקרה אחד. אין קשר. יופי. הלכו ובנו קשר לשני בני דודים, אחד בדרגה ראשונה ואחד בדרגה שנייה. הבן דוד הראשון בדרגה ראשונה, זה נתן מיליקובסקי שאמור לקבל ממניות מיעוט בחברה שלו, רווחים בשרשור מטיסנקרופ. אחד, אם הייתם עושים את החשבון של הרווחים של שרשור לטיסנקרופ, ל-10% שלו על רכיב קטן בייצור פלדה, הייתם מקבלים, אני מעריך כמה מאות דולרים, במקרה שהיה, כן? אבל מה לעשות שגם זה לא היה. משום שטיסנקרופ לא מכרה שום דבר לחברה של הבן דוד שלי, שבה היה לו מניות מיעוט, והם בעצמם הודיעו על כך באופן רשמי לעיתונאי ישראלי ואומרים, "אנחנו לא מכרנו כלום, אפס", ... סליחה, החברה הזאת, "לא קנינו כלום בחטיבה הימית של טיסנקרופ", זאת אומרת, כלום, בלוף אחד ענק, שהומצא על ידי איזה מעקב גוגלי שבן דוד שלי, לפי מה שהוא אמר, לא ידע כלום ואני לא ידעתי על זה כלום ובאמת לא היה שום דבר שם. לא נמכר שקל אחד. סליחה, רציתי להגיד דויטש מארק או יורו אחד, כן, כלום. אפס. זאת אומרת אין שם רווח כלום. והדבר השלישי היה בן דוד שני, הוא בדרגה שנייה, דוד שמרון, שאמור היה להיות, עשה כאן, ייצג את האדון גנור. לא ראיתי את האדון גנור מימיי, לא פגשתי אותו מימיי, דוד שמרון לא סיפר לי כלום ודוד שמרון גם לא היה פונה אליי, לא הוא ולא אף אחד אחר, כי מכירים אותי, ובכל זאת הדבר הזה סיפק חומרים מטורפים. כשאני מגיע לראיון הזה, מעלילים עליי, אמרתי לכם מילא עליי, זה

נורא, לא רוצה להמעיט בזה, זה נורא, כשמאשימים אותך בבגידה כשכל האינטרס שלך זה איך לדאוג לביטחון של מדינת ישראל. אבל עכשיו אני רואה שאני נמצא בתוך, כלומר, קודם כל רצו כאן לתאר תיאור מטורף של... ואנשים קנו את זה, אנשים באמת האמינו *** הצוללות שלנו, וכלי השיט וכו', זה איזה מארג של שחיתות נוראית שהמילה בגידה מחוויירה מולה, דבר מעשה הבגידה הנוראי ביותר בתולדות המדינה. *** , והלכו על השחיתות הזאת, כי זה מכוון קודם כל אליי, זה מכוון אליי, ולא בכדי כשחקרו את הנושא הזה, זה התברר שהמעשים שלי הם ללא רבב. כלום. שום דבר. נאדה. כלום. ותאמינו לי, אם היה איזה זיו שאפשר היה להיאחז בו באיזושהי צורה, תאמינו לי שזה לא היה ככה. אז אנחנו יודעים את זה. מי שהלך וארגן את השאלות האלה ואת הראיונות האלה, ניסה כאן בעצם להכפיש אותי ואני אומר גם את מדינת ישראל, ואני בא לשם במיינד סט הזה, ואני מנסה להיחלץ מזה. אתה צודק לגמרי, ואני מסכים איתך, היה יותר נכון, בדיעבד לא ציפיתי לזה דרך אגב, קורה, יכול לקרות, לא ציפיתי לזה, הדבר הנכון היה להגיד להם: "לא רוצה לדון בזה בכלל". במיינד סט שלי התחלתי לאלתר שם איזה אלתור לא נכון. מה שאני מתאר לכם כאן, מה שאתם רואים כאן זה העובדות. ***

ועדה: סיימנו את הנושא הזה. *בהתייחס לספינות הנצי"ל* מי אמור לבוא לראש הממשלה ולומר לו: "הסיכונים הם אל"ף, בי"ת, אנחנו מציעים להתמודד עם זה אל"ף, בי"ת, גימ"ל"?

ועדה: *** השאלה הייתה לגבי הצטיידות שלנו, של צה"ל של חיל הים באמצעים מתאימים.

בנימין נתניהו: כן, אז מי ש... אל"ף זה מוצף על ידי מי שמציף, בסדר? במקרה שלי, מה שאני זוכר זה שהמל"ל הציף לי את השאלה הזאת. באמת במקרה הזה, זה הגיע מהמל"ל, אני הנחתי שזה מגיע מהמל"ל יחד עם חיל הים. אומרים לך, תשמע, זה הנצי"ל. אומרים, תשמע, *** תיקח נצי"ל, או תבדוק את האפשרות של לקחת נצי"ל.

זה הגיוני שדבר כזה יבוא מהמל"ל?

ועדה:

בנימין נתניהו: למה לא? אני מניח שהם מדברים עם חיל הים. מדברים, אמרתי לך, בהרבה דברים הם מדברים עם חיל הים. אבל לא משנה, הם מעלים את זה אליי, אני אומר אוקיי. על פניו זה נשמע שווה בדיקה, לא יודע כמה זה שווה, אבל ביקשו כיוון שעמדתי לנסוע לגרמניה, אם אינני טועה, לדבר איתה, אז אני אמרתי לה, אני רוצה גם לבדוק את האפשרות הזאת. לא אמרתי לה אני רוצה לקנות.

לא היה ראוי או כדאי לשמוע את עמדת מערכת הביטחון?

ועדה:

אני מניח שאני מדבר בשם מערכת הביטחון.

בנימין נתניהו:

אבל לא שמעת את זה ממערכת הביטחון.

ועדה:

בנימין נתניהו: הרבה פעמים אני שומע מהמל"ל, אמרתי לכם, הרבה פעמים אני שומע מהמל"ל, לא כל דבר מגיע אליי. אני הולך לגרמניה, מה אני מעלה? מישהו מנקז את כל החומר הזה... אני מניח שאתם יודעים את זה, אבל מה שקרה, הלכתי אליה אמרתי לה יש שתי אפשרויות, אמרה לי "טוב בוא נכין MOU", הייתה טיוטה של MOU בטיוטה הזאת נדמה לי מה שקרה שהיו הצוללות, ומשרד הביטחון אמר לא צריך את זה, אנחנו יש לנו דרכים אחרות לטפל. ***. הבעיה זה היה איך להגן על האסדות. הצוללות ענייננו אותי אבל הדבר המיידי שעניין אותי זה אסדות הגז.

והם אמרו יש לנו דרכים אחרות לטפל בזה. דרך אגב, אנחנו לקחנו דרכים אחרות, אני מקווה שהן יוכחו כיעילות.

ועדה:

אני פשוט שואל את עצמי, אם ראש הממשלה בדרג כל כך גבוה הולך לדרג כל כך גבוה בצד הגרמני ומציף נושא של נצ"ל כשבעצם מערכת הביטחון שתי דקות אחרי זה אומרת "אנחנו בעצם לא צריכים את זה".

בנימין נתניהו:

אני לא אומר לה. אני מעלה, מה המחיר של זה, אני לא מבין... אין לזה שום מחיר. והרבה פעמים דיברתי עם מנהיגים על... הרבה פעמים אתה מעלה בתפריט כל מיני נושאים, ואחר כך אתה אומר "אני בודק", במיוחד אם אתה בודק, אם הייתי בא ואומר לה אני רוצה לקנות נצ"ל, אז אתה צודק, כי אז אני כבר נמצא במערכת הרבה יותר מחויבת. מעלה את האפשרות הזאת. אבל אמרתי לה את זה כאפשרות. אמרתי לה "אני לא יודע, צריכים לבדוק". אבל אני ערב נסיעה, ערב נסיעה, מעלים לי את האפשרויות, אם הייתי צריך לבוא ולהגיד לה "אני רוצה לקנות ארבע יחידות כאלה ושתי יחידות כאלה וכו'", אתה צודק. אני לא רוצה לקנות, אני עוד לא קונה, אני מדבר באופן כללי על הרעיון של נצ"ל, אני לא רואה בזה שום פסול במיוחד כשקיבלתי את זה ממי שאני מניח מדבר גם עם חיל הים ואני, לדעתי הם דיברו, לא, בעצם אני לא יכול להגיד לך, אבל זאת ההנחה שלי, שהם מדברים.

חיל הים לא היה מעורב בכל העניינים.

ועדה:

זה אתה אומר לי עכשיו. אני לא יודע את זה.

בנימין נתניהו:

אני מניח שכשעלו ענייני הצוללות, אתה לא דיברת רק עם המל"ל. עניין כזה משמעותי...

ועדה:

עניין של הצוללות האלה?

בנימין נתניהו:

כן.

ועדה:

לא, זה הגיע. הדיונים, אני לא זוכר את הדיונים המקדימים, אבל בסוף זה עולה כאיזושהי סינתזה שהמל"ל עשה מהדיונים שלו עם מערכת הביטחון. הם מכינים לי את הדיון איתה. אנחנו מדברים על MOU, הייתה שאלה מה צריך להיות ב-MOU, אמרנו שנכון מזכר מסודר, בפגישה השנייה, אמרנו "אנחנו רוצים צוללות, אנחנו רוצים נצ"ל", "אפשרות", "אפשרות", אז אמרו, אוקיי, בוא נדבר. "ואנחנו רוצים הנחה", אני כבר לא זוכר את כל הדברים האלה, אז כל החבילה הזאת, כל הסיכום הזה אני יושב איתה, לא מתחייב על כלום, אומרים אוקיי, בוא נשב עכשיו, נכין MOU לפגישה נוספת. כשאנחנו באים להכין את ה-MOU, כל מה שאתם אומרים מתנקז לתוך ה-MOU הזה. באה מערכת הביטחון, נותנת את כל ההערות שלה, אומרת "אני לא רוצה נצ"ל" - ירד, אומרים "אנחנו רוצים כך וכך צוללות וכך וכך מחיר, אבל בתאריכים כאלה" - הכול התקבל להערכתי חוץ מדבר אחד, תאריך אחד שהם רצו לעכב, אני לא רציתי לעכב בגלל סיבה שאמרתי לכם *** זה הכול. אז זה תהליך מאוד מסודר. האם הוא צריך להיות מוסדר לפני שאני מדבר איתה איזה שיחה כללית, אני לא מבין. אני חושב שהוא הוסדר, לדידי הוא מוסדר, אבל אני לא רואה את הבעיה.

בנימין נתניהו:

האם ייתכן שאתה תיפגש עם נשיא ארצות הברית, תעלה איזה נושא ורק אחרי זה חוזרים לארץ ואז אומרים לא צריך יותר?

ועדה:

קודם כל אני לא יודע את זה. מבחינתי, מה שאני יודע, זה תהליך שאני מניח שהתבצע יחד עם חיל הים. אתה אומר לי שזה לא התבצע. אתה אומר לי שזה לא התבצע. אני חושב שזה כן התבצע, אני לא יודע את זה. האם יתכן שיכולים לעלות דברים? התשובה היא "כן". אתה יכול הרבה פעמים להעלות דברים, בוודאי. זה העולם שבו אנחנו חיים. אתה יכול

בנימין נתניהו:

להגיד "אני רוצה לבדוק גם אפשרות כזאת". אבל לא בטוח, שהרי... אתה צריך להבין משהו, אנחנו לא מדינה של משרד הביטחון. משרד הביטחון וגם צה"ל יכולים להגיד דברים מסוימים, חייבים להגיד את דברם, חייבים לתת את האינפוט שלהם, אבל זה צריך להיות כשאתה בא לקבל את ההחלטות...

ועדה: אין שאלה.

בנימין נתניהו: לבדוק אפשרות.

ועדה: בתהליך תקין של המל"ל כשהוא מכין את החומר לפני נסיעה כל כך חשובה, אז הציפייה שלך היא שהוא ידבר עם הגורמים הרלוונטיים לפני שהוא...

בנימין נתניהו: ...זאת ההנחה שלי.

ועדה: אז זה תהליך לא תקין היה בעצם?

בנימין נתניהו: זה אתם אומרים עכשיו. אני לא יודע את זה באותה העת. אני חושב שהם מדברים איתם. אני לא רואה כאן בעיה.

ועדה: האם באופן רגיל, סביר שדרישה מהסוג הזה תצא מהמל"ל ולא ממערכת הביטחון? לרכש מסוג זה?

בנימין נתניהו: לא, אני חושב שהיא באה משיחה, משיחות של המל"ל, אני מניח שהיא באה משיחות של המל"ל עם מערכת הביטחון. אני לא יודע אחרת...

ועדה: אם מתברר שההנחה הזאת איננה נכונה?

בנימין נתניהו: תראה, יותר טוב שיהיה "עם", יותר טוב שיהיה "עם", הייתי אומר הכי טבעי שזה יהיה "עם". באופן תיאורטי אני הייתי יכול לחשוב על זה גם כן ולהגיד אני רוצה גם כן לדבר עם המ... זה לא, אתה יודע, סוף העולם. הרי זה לא קרה. מה קרה? שדיברתי עם מרקל על הדבר הזה? אז מה הנזק שקרה? אני רוצה להבין.

ועדה: זה היה עלול להתפתח לפרויקט בסוף?

בנימין נתניהו: איך? לא. מה פתאום. אמרתי לה אני בודק את האפשרות. מה זה? אני הולך ומתחייב על מאות מיליוני דולרים? מה פתאום. אני אומר, תראו אם אתם רוצים לעסוק בשאלה של הסדר בתוך הדברים, אתם שואלים אותי, שום סיכוי שהדבר הזה היה מתפתח לפרויקט משום שזה נפל, כנראה בדין נפל, אבל, זה שהעליתי את זה אצל מרקל, איזה אסון? קרה פה משהו נורא? לא. לא קרה פה כלום ועובדה שלא קרה פה כלום, לכן השאלה אם הם דיברו איתם או לא דיברו איתם, אני הנחתי שהם דיברו איתם. אני חייב להגיד לכם. אבל אם לא דיברו איתם, מה קרה? אז מה? יש לי עכשיו דיונים עם הממשל האמריקני, עם הנשיא האמריקני, אני מדבר איתו בטלפון על איזה נושא וגם עם האנשים שלו, ואני מעלה דברים מסוימים שלא כולם עברו עדיין דרך מערכת הביטחון אבל הם יצטרכו לעבור דרך מערכת הביטחון. אין כאן איזה... זה לא איזה סדר, אני יודע, מהודק שכל דבר צריך לעבור דרך כולם, זה מרבה רגליים שלא יוכל ללכת אף פעם. אני אומר לכם, כל רגל צריכה להיות מתואמת עם הרגל השנייה, אתה לא תוכל להגיע לשום דבר. זה לא עובד ככה.

ועדה: השאלה בכל זאת, האם לא עדיף קודם לבדוק את זה ואחרי זה ראש הממשלה לא מקבל את עמדת מערכת הביטחון, לגיטימי לגמרי.

בנימין נתניהו: לגיטימי ואני טוען שלא קרה כלום. עדיף. וכך הנחתי שגם קורה. ואני אין לי ויכוח איתך, אני מסכים איתך שעדיף כך, אבל לא קרה כלום. מה קרה? העליתי, אתה יודע, זה עבר ככה. אני מדבר איתה, "אנחנו בודקים, אני שוקל גם את האפשרות של ספינות..."

ועדה: בסדר, אם ככה, אם אתה יכול להסביר האם לא צריך לעשות משהו בעקבות זאת כשמתברר שעניין כזה עלה מהמל"ל כשזה לא בדיוק מתאים שזה יעלה מהמל"ל בלי שזה הגיע...

בנימין נתניהו: ..אני חושב עדיף שזה ברור. אין ספק ש...

ועדה: ...מבחינת התפקוד של המל"ל...

בנימין נתניהו: מבחינת המערכת זה היה צריך להיות כך. אני חושב, ככה הנחתי את זה. אני רק אומר לכם, רק לשים את זה בפרופורציה, כי כל פרשת הצוללות הזאת מתנקזת לשאלה, אם ההוא אמר נצ"ל או לא אמר נצ"ל, בסדר, אוקיי. אבל, הרי, מלוא הדברים שתיארו כאן והשחיתות האיומה הזאת שראש ממשלה, קודם כל מוביל את רכבת השחיתות ועושה כאן דברים איומים ברכישת צוללות, ***, אז אם על זה אתם מדברים, כן, אני אומר לכם היה צריך לעשות את זה אבל לא קרה כלום בזה, באמת לא קרה כלום. היה צריך, זה נכון, אבל אני לא חושב שנגרם נזק כלשהו למדינת ישראל בפועל, אף אחד לא התקדם עם הפרויקט הזה, הוא לא הגיע לשום דבר. אבל בהחלט היה צריך ש... נורמלית המל"ל היה צריך לשבת עם משרד הביטחון, חיל הים, עם מי שזה יהיה.

ועדה: אם זה היה נכנס ל-MOU בסוף, והיה נחתם MOU שהאופציה של שתי אוניות נצ"ל מופיעה בתוכו, תהליך שיכול להמשיך מזה, זה שכולם מבינים שזה מה שצריך וכולם מתיישרים לימין והולכים עם הפרויקט הזה קדימה, והיינו בטעות יכולים להגיע... חיל הים אני חושב שהיה שמח לקבל עוד שתי אוניות נצ"ל, אבל עלול בתהליך כזה להיווצר כדור שלג שמייצר בסופו משהו שהוא לא בעדיפות הנכונה כתוצאה מהתהליך הזה.

בנימין נתניהו: אני לא חושב שזה נכון, משום שבפועל אתה רואה, זה לא קרה, משום שכל מה שדיברתי איתה, זו שיחה מאוד קדומנית על מה שאנחנו מבקשים ועם האפשרות הזאת כאפשרות ולא כהחלטה וגם לא ביקשתי ממנה להכין לנו איזה הצעה, היא אמרה, "טוב תחזרו אלי מה אתם רוצים?". אז חזרנו, וכאן נעשה תהליך מאוד מסודר, אגב, לגבי כל ה-MOU, לא רק... אני לא חושב שהדבר הזה...

ועדה: תהליך ההמשך הוא גם לא הכי מסודר בסופו של דבר.

בנימין נתניהו: לא, אני לא מכיר. למה הוא לא מסודר?

ועדה: תהליך ההמשך כפי שלמדנו מחלק מהדברים, הייתה הפתעה מוחלטת שהגיע איזה נייר מהמל"ל למשרד הביטחון, ו"בבקשה אנא תאשרו את הנייר", לא דיון...

בנימין נתניהו: במה? לגבי הצוללות?

ועדה: רק נצ"ל, אני מדבר רק על הנצ"ל. ואז אנשי מערכת הביטחון, זאת אומרת, זה התחיל באבט"מ, במנכ"ל ובשר, הקימו איזה מהומה, "איך זה? אנחנו לא יודעים". אז זה גם לא תהליך מסודר, לא הייתה איזה פגישת עבודה...

בנימין נתניהו: זה מתחיל מהתהליך ההתחלתי שאתה אומר שלא היה תיאום.

ועדה: כנראה.

בנימין נתניהו: זה מה שאתה אומר, שם לא היה תיאום. אני בא אל מרקל אני אומר לה "אני מעלה את האפשרות", היא אומרת "טוב, תגישו לנו טיוטה ל-MOU", הטיוטה הזאת חוזרת למשרד הביטחון, אז הם רואים את הנצ"ל פעם ראשונה והם אומרים "לא, אנחנו לא רוצים"... אבל בפועל לא הייתה התקדמות וגם בוא נגיד, אני הייתי מוכן לצאת נגדם אם אני

צריך, אמרתי לכם, נתתי לכם כמה דוגמאות, יש עוד, שאני יוצא נגדם, אבל אני קודם כל שומע אותם. במקרה הזה שמעתי אותם, נשמע לי, הם אומרים "אנחנו יכולים להגן על אסדות הגז עם ספינות השטח, עם אמצעים אחרים וכו'", אמרתי "בסדר, אני מקבל את זה". נראה לי הגיוני. לא היה תהליך שבו אני אלך ואקדם MOU על נצ"ל עם אנגלה מרקל בלי לשמוע את ההתנגדויות שלהם, זה לא.. ובסוף גם לקבל אותן, זה לא יכול להיות, זה לא היה קורה בשום מקרה.

ועדה: איך עניין כזה, כמו נצ"ל יכול לעלות מבלי שהוא היה בתוך התר"ש, התכנית הרב שנתית?

יכול. יכול לעלות, כי אתה יכול להגיד אנחנו רואים, ***

בנימין נתניהו:

זה לא כמו גדר הפרדה... נצ"ל זה כמו עוד משאיות ועוד טנקים ועוד ספינות...

ועדה:

לא, לא, לא. לא. *** בגלל החשיבות העולה של שדות הגז, זה יכול... דווקא אני לא מקבל את זה, זה יכול... מה שחשוב, השאלה היא, שאלה שאתם שואלים בצדק, אני לא מתווכח איתה, סביר היה או לפחות הנחה שלי שאם מעלים לי את זה לפני הנסיעה, שהיה איזה דיון עם הגורמים והוא לא בא כחממה של המל"ל, אבל בכל מקרה, לא הייתי נותן לדבר כזה, זאת אומרת, משרד הביטחון נתן את כל ההמלצות שלו וההערות שלו על ה-MOU, גם לא יכול להיות אחרת. כמו ה-MOU עם ארצות הברית, זה עובד ככה, יכול להיות שאני מנהל את זה מול קלינטון או מול אובאמה, אבל בסוף משרד הביטחון יושב על כל פסיק, על כל אות, על כל מספר. זה ברור. אני יכול לקבל, לא לקבל, אבל נותן להם את ההזדמנות וזה קרה גם פה.

בנימין נתניהו:

פה זה קרה על נצ"ל. יש לך איזה הסבר או מחשבה למה קרה דבר כזה?

ועדה:

לא. אני לא יודע אם זה, אם לא היו מקרים רבים, לא רבים, היו מקרים אחרים, זה יכול לקרות דרך אגב, אני מעריך שזה קורה מעת לעת שדברים עולים דרך המל"ל, כי אנחנו לא חיים בעולם מושלם, לפעמים יש לך דברים שעולים ואחר כך אומרים רגע, אנחנו מתנגדים לזה, זה קורה הרבה פעמים. קורה בישיבות... לא הרבה פעמים, זה קורה. שאתה מעלה בישיבות דברים ואז משרד הביטחון אומר, אני בטוח ש... לא יודע *** "אנחנו לא אמרנו, לא הסכמנו לזה", זה בכל זאת עולה. קורה, קורה בדמוקרטיה שלנו. כשפתאום משהו אומר, "רגע לזה לא הסכמתי בכלל". "מה לא הסכמת? הסכמת. אתה לא זוכר שדיברנו על זה?" "אני לא זוכר דבר כזה ולא היה דבר כזה". זה לא מקרה ייחודי. יש הרבה מקרים כאלה. לא יכול להתייחס למקרה ספציפי הזה. היה רצוי שיתאמו מראש.

בנימין נתניהו:

אני רק רוצה להבהיר, מבחינתך נושא ספינות הנצ"ל הוא קשור לאסדות הגז...?

ועדה:

כן, ברור.

בנימין נתניהו:

ועדה:

לא. איך להגן על אסדות הגז. גם בהמשך... הפוקוס שלי, המוקד שלי במחשבה שלי כשאני נמצא בדיונים האלה, זה אסדות הגז. אל תשכחו שאני מנהל כאן מאבק נוראי להוציא את הגז מהמים, מתוך מחשבה שאנחנו נגיע לעצמאות אנרגטית, דבר שקרה, עם התנגדות עצומה, ואני משקיע את כל המאמצים כדי להתגבר על ההתנגדות הכבירה הזאת, גם שם היו הפגנות גדולות והסבירו שאני עושה דבר נורא למדינת ישראל. אני מנסה לדמיין את משק האנרגיה שלנו בלי זה, את מצבנו האנרגטי והבינלאומי בלי הגז. אבל היה קרב גדול. עכשיו אני חושב, רגע, הקרב

בנימין נתניהו:

הזה, אנחנו יכולים להיות מובסים בו, אחד שלא נפתח את הגז בהתאם למה שאנחנו רוצים. בי"ת, שנפתח אותו ויבואו וישמידו לנו את האסדות וזה יכול לקרות די בקלות, עם יכולת רקטית של חזבאללה, במובן פחות, מופחת, גם של חמאס, אז אני חושב, רגע, איך אני אגן על זה? העניין שלי בנצ"ל היה ביכולת להגן על שדות הגז מפני אפשרות של פגיעה בהם, כן, זה הדבר העיקרי. ***. עכשיו, המחשבה הראשונה הייתה על שדות הגז. כשאמר לי, תשמע יש לנו ספינות שטח, אנחנו יכולים לארגן את זה, יש גם הגנה טילאית נגד טילים שאנחנו מפתחים, ולכן אנחנו לא צריכים את זה, זה לא יעזור לנו, לא ייתן לנו כלום. זה שכנע אותי, אני חייב להגיד. לא היה לי ויכוח איתם, אני הבנתי את זה. כי לא היה לי שהות להיכנס לדיון מעמיק בעניין הזה.

*** אני קיבלתי את ההתנגדות של משרד הביטחון, קיבלתי את זה שיש להם ספינות שטח להגן על האסדות. ***

בנימין נתניהו:

נעבור לנושא קשור, זה הנושא של ספינות המגן. אז אם אתה יכול באמת לומר לנו מה...

ועדה:

מה היה?

בנימין נתניהו:

כן, מה הרעיון פה? במידה מסוימת אמרת...

ועדה:

כן, הרעיון הוא יותר מכל דבר אחד, זה שדות הגז, שהערך החיוני שלהם למדינת ישראל הוא מובן, וצריך להגן על זה. כדי להגן על זה, צריך ספינות שטח. כדי להגיע לספינות שטח צריך לקנות אותן כי אנחנו לא מייצרים אותן. כדי לקנות אותן אפשר לקנות אותן אחת משתי מדינות, בסוף זה מה שהבנתי, או גרמניה או קוריאה. ואז יש, עם מכרז או בלי מכרז, עם הנחה או בלי הנחה. כאן הייתה העדפה ברורה של כל המערכת של חיל הים, לדעתי של כולם, שהספינות הטובות יותר, כמו הצוללות הטובות יותר, זה מגרמניה וצריך לקנות את זה מגרמניה. ואפילו הייתה הצעה לקנות את זה מגרמניה ללא מכרז בהתחלה, של נדמה לי, של מנכ"ל משרד הביטחון. הגרמנים בשלב מסוים התחילו להעמיד קשיים בפנינו ונדמה לי ששמו על זה גם מגבלה פוליטית. ***. אני כבר לא זוכר, אבל הייתה איזושהי התניה פוליטית מדינית שלא יכולנו לקבל ואז נכנסנו לדיונים עם מרקל, דיון שלי עם מרקל, כי זו הדרך היחידה להתיר את זה, אבל נעזרתי גם עם לפיד, שהיה אז שר החוץ ועם ליברמן שהיה שר האוצר, כל אחד דיבר עם המקביל שלו ***. לתת לו הנחה, שאנחנו רצינו שליש, הם רצו, לא זוכר, 27%, בסוף התפשרנו על 30%. הגענו להסכמה עם הסרת ההתניה הזאת, הפסיקו לדבר על זה. וקיבלנו את ההסכמה, ויום אחרי שקיבלנו את ההסכמה וסיכמנו את ה... מנכ"ל משרד הביטחון, הוציא מכרז, אני לא האמנתי, אתם רוצים לדבר על דברים תקינים ולא תקינים, הוא מוציא מכרז על ספינות השטח ואנחנו אמרנו "מה זה אתה מוציא מכרז על ספינות השטח? אנחנו עכשיו הגענו להסכם אחרי מאמץ אדיר", הוא הוציא, אני דרשתי מהם למשוך את המכרז, הם אמרו שהם ימשכו אותו כשנקבל אישור בכתב על ההסכם עם מרקל. קיבלנו את האישור בכתב, הם משכו את המכרז ובה נגמר העניין.

אבל אולי אלמלא המכרז לא היינו מקבלים את ההנחה?

ועדה:

יכול להיות, ***. אבל מהרגע שקיבלת, איך אומרים, just a little good faith, לא יקרה כלום, אתה יודע, good faith, אתה מקבל, תחשוב איך זה נראה, אתה עושה הסכמה איתה, עם גרמניה והם מכבדים את ההסכמות שלהם, גם אנחנו מנסים לכבד את ההסכמות שלנו, יום אחרי

בנימין נתניהו:

זה, אחרי שעשית הסכם כזה, אתה מוציא מכרז כזה ואתה בעצם אומר לגרמנים, לא רוצה להשתמש כאן במילים לא יפות...

ועדה:

לפני התהליך הזה, לגבי המיקום של האסדות, למה לדעתך נכון היה למקם אותן שם? כי אפשר היה למקם אותן במקום אחר שהוא...

בנימין נתניהו:

לא זוכר את השיקולים, היה מי שטיפל בזה, שר שאני מאוד מעריך אותו דרך אגב... אני לא נכנסתי לפרטי הפרטים הללו. אני יותר נאבקתי בכלל על האפשרות להוציא את הגז ממעמקי הים, זה הייתה הבעיה. לא עסקתי בזה.

ועדה:

מה אתה חושב היה אז המניע של משרד הביטחון להוציא מכרז?

בנימין נתניהו:

שאלה מצוינת. אין לי מושג. אחרי שסיכמנו, תראה, אתה יודע, אם אתה מדבר על תקלות ברורות, תקלה ברורה, הם כבר יודעים שאנחנו סגרנו, אז זה לא היה צריך לקרות, אני לא יודע מה...

ועדה:

תראה, אולי העניין של ההנחה בא רק כתוצאה מהמכרז?

בנימין נתניהו:

כבר קיבלנו אותה. אתה צודק, אבל קיבלנו אותה. קיבלנו את ההנחה. זה מה שאני רוצה להסביר. הם קיבלו את התנאים שלנו, זה מה שאני זוכר, איך אומרים, אני הייתי, מאוד כעסתי, מאוד כעסתי משום שבסוף קיבלנו אותה, היא הסכימה לתנאים שלנו, היא נתנה לנו את ההנחה. הנחה משמעותית, זה הון עתק. חסכנו למדינת ישראל בהסכם איתם וכעבור יום, אחרי שאתה מסכם את זה, או יומיים אני לא זוכר, אנחנו באים ואומרים להם, "אנחנו מוציאים מכרז", זה... יכולנו לחכות, יכולנו לקבל את זה, נניח שהם רצו את זה בכתב, יכולנו לקבל את זה בכתב. אנחנו בתוך, איפה זה היה, זה היה ב"צוק איתן" נדמה לי, תחשבו רגע, באמצע "צוק איתן" אנחנו קיבלנו מהם את ההתחייבות ופתאום מוציאים דבר כזה, אני חשבתי שזה not done. אתם רוצים בכתב? בבקשה בוא נקבל את זה בכתב. אל תוציא להם מכרז על הראש של מרקל, איך אתה עושה את זה?

ועדה:

אם נחזור שלב קודם, הצורך בארבע ספינות ולא שתיים, סתם אני אומר, ובספינות בסדר גודל מסוים שיש להן עלות מסוימת, לא רק בגלל סדר הגודל שלהן אלא בגלל האמצעים שהן יישאו, זה נקבע לאחר דיון מסודר שבדק את האיומים הצפויים ואת המענים האלטרנטיביים האפשריים? זכור לך כזה דבר?

בנימין נתניהו:

בדרך כלל מביאים לי את זה אחרי דיונים משותפים. כשמביאים לי את זה, אני מניח שהם כבר עברו את התהליכים האלה. אני לא בודק איזה בירוקרט דיבר עם בירוקרט אחר, הם מביאים לי, אני מניח שזה המל"ל, אבל לא היה ויכוח, אני לא זוכר שהיה ויכוח, אני לא זוכר, אני פשוט לא יכול לזכור. ואם היה ויכוח אז הכרענו בוויכוח וקיבלנו החלטה, לדעתי החלטה קבינטית, אני לא יודע, זה היה באיזה פורום... אני לא זוכר.

ועדה:

אנחנו יודעים שהספינות הגיעו שנים לא מעטות אחרי מה שנקבע בממשלה. בממשלה נאמר שנקבל אותן ב-2016. ואנחנו קיבלנו אותן... לא מזמן.

בנימין נתניהו:

אה, הבנתי בתאריך אחר... לכאורה... יחסית להחלטות... (צוחק)

ועדה:

...האם יכול להיות שחיל הים עשה איזה מין, נקרא לזה, "תרגיל" מול הממשלה, כאשר הם יודעים שאין שום סיכוי ב-2016.

בנימין נתניהו:

אני לא יודע. אין לי שום בסיס להגיד את זה. אני לא יכול לעקוב, אתם שואלים אותי שאלות שאני כראש הממשלה לא עוסק בהן.

ועדה:

מי צריך?

הבט, אני לא נכנס לתוך כל הבירוקרטיה הממשלתית, וגם אתה לא תוכל לדעת כל דבר. בסוף אם דברים לא מתבצעים, אז הם צפים כלפי מעלה. אתה לא יכול לדעת במקרה הזה, כנראה שבעיית ספינות השטח לא הייתה אקוטית מספיק כדי שהיא תעלה, לפחות לכלל דיון קבינט, אחרי שקיבלת את ההחלטה ואמרת אוקיי, צאו, תקנו בהנחה כזאת, צאו תבצעו את זה. אם יש בעיה עם זה, זה בדרך כלל עולה. מישהו אומר משהו, מישהו יגיד. זה יכאב לצד זה או לצד אחר, יש אנשים שאמורים לבצע את זה. מי מבצע את הרכש? משרד הביטחון מבצע את הרכש, נכון? הוא מבצע את הרכש. אם הוא נתקל בבעיה, בעיקר אני רואה את זה כשהוא נתקל בבעיה עם ממשלה אחרת. אם הוא היה נתקל בבעיה עם גרמניה, היו פונים אליי ואז הייתי פועל. זה בדרך כלל מה שקורה. אם יש שביטה איטלקית פנימית, זה אני לא, אין לי...

בנימין נתניהו:

למל"ל יש תפקיד ברכש? מעורבות כלשהי? אמורה להיות לו?

ועדה:

במעקב פרטני? אני לא חושב.

בנימין נתניהו:

ממש בניהול מו"מ?

ועדה:

אמרתם לי שהיה לו חלק. אני לא מכיר, אתה יכול לקבוע, אלי"ף יכול להיות שיש לו, כפי שאמרת לי ב-MOU של 2015 אמרת לי שהיה לו. אני לא שמעתי שמישהו התווכח על זה. היה ויכוח בנושא הזה? למה זה לא עלה ב...?

בנימין נתניהו:

השאלה אם זה ראוי? הרי הוא גוף מתכלל בעצמך אמרת...

ועדה:

אני לא יודע, שאלה, אבל למה לא עלה הוויכוח בעניין הזה? אולי היה לו משהו, איזה זווית מדינית שם? אני לא יודע מה היה שם. אבל למה לא עלה הנושא? למה זה לא עלה בכלל לדיון? אם זה כל כך מובן לך או לכם היום שהדבר הזה לא היה מקובל, ודבר חריג שהוא צריך, היית מצפה לשמוע משהו...

בנימין נתניהו:

אני אציג לך אולי תזה, אולי מופרכת, אני מתנצל...

ועדה:

...אני לא יודע את התשובה, אני רק אומר את השאלה שאני שואל...

בנימין נתניהו:

...מערכת הביטחון לא כל כך עניין אותה, כי זה בא מתקציב אחר, לא מתקציבה שלה, בגלל המים הכלכליים והחלטה שנוגעת לתקצוב של כל מה שנוגע למים הכלכליים, אז הם "בסדר", וחיל הים שמשווע לחידוש הצי שמזדקן לו, צי הסטי"לים שמזדקן עם השנים, רואה פה הזדמנות פז...

ועדה:

הם היו גם אחראים גם על ספינות השטח, המל"ל?

בנימין נתניהו:

כן.

ועדה:

או על 7 ו-9?

בנימין נתניהו:

גם על ספינות השטח...

ועדה:

9-7 זה ברור...

בנימין נתניהו:

גם על ספינות השטח...

ועדה:

9-7 זה מאוד הגיוני...

בנימין נתניהו:

עזוב את 9-7...

ועדה:

9-7 זה הגיוני כי זה עניין מדיני...

בנימין נתניהו:

החלטת הקבינט שנוגעת לספינות השטח, הוטל על המל"ל לנהל את כל מה שקשור בזה וכו'. ואני באמת שואל, האם באמת יכלה להיווצר קונסטלציה שאולי חמקה מעיניהם של אנשים בכירים, שחיל הים מנצל הזדמנות, שזה לא בדיוק... מערכת הביטחון יושבת על הגדר כי היא אומרת "תשמעו זה לא מתקציבי, זה לא מכיסי, קופסה, אז בסדר, אין לי סיבה להתנגד", בסוף כולם מרוצים כנראה ממה שהגיע וממה שיש לנו היום, אבל זו לא השאלה.

ועדה:

אני, אני מבין את השאלה... אין לי תשובה לכם. אני בדרך כלל לא נכנס לעומקם של הדברים האלה. אני רוצה לקבל את התוצאות. תוצאה שאני רוצה זה צוללת שישית, אני רוצה 7-9, *** , אני רוצה, אמרתי ספינות שטח, זה מה שאני רוצה לוודא שהאסדות... זה מה שאני רוצה. החלוקה הפנימית והמעקב אני לא עוסק בזה. רבותי, אני ראש ממשלה, אני לא עוסק במעקב, אני לא בירוקרט ואני לא עוסק בזה. אני מניח שהבירוקרטיה מטפלת בזה בעצמה. אבל הייתי מצפה, אם הייתה באמת בעיה כאן, הייתי מצפה שהדבר הזה יצוץ בדיון...

בנימין נתניהו:

לא היה... למה שיציף את זה...

ועדה:

מערכת הביטחון צריכה להציף את זה...

בנימין נתניהו:

מערכת הביטחון אולי אמרה "עזוב זה לא מכיסי, אז יהיה יותר גדול, יעלה יותר". למשל, בשיבת הקבינט שעסקה בזה, אז מפקד חיל הים דאז אמר, האלוף רם רוטברג, אמר שלספינות האלה תהיינה יכולות *** , דבר ש...

ועדה:

בתשובה לשאלה שלך.

ועדה:

אני שאלתי? שאלה טובה.

בנימין נתניהו:

התשובה לא טובה, התשובה פשוט לא נכונה...

ועדה:

הוא אמר שתהיינה?

בנימין נתניהו:

כן. הוא גם אמר שהן תגענה לארץ ב-2016, הוא גם אמר שזה המינימום שצריך. אני לא בא אליו בטענות, לפחות לא כרגע, אבל אני שואל את עצמי איך אפשר למנוע תופעה כזאת, שמערכת הביטחון, שבדרך כלל תהיה זו שתצעק "רגע, רגע, רגע", היא פה לא צועקת כי יש לה סיבה, אין לה יותר מידי עניין. מל"ל בעניין הזה היה מאוד קואופרטיבי עם חיל הים מסיבות שאני לא יודע מהן, אולי יש סיבות, ובעצם כלפי הקבינט או כלפי ראש הממשלה לא היה גורם שיציף את הבעייתיות, אם בכלל קיימת. אני לא יודע אם זה אופייני או חד פעמי בקונסטלציה הזו...

ועדה:

אני חייב להגיד לכם, נשמע לי, על ויכוחים "תיאמת איתי לא תיאמת איתי", הם קורים חדשות לבקרים. במקרה הזה של חלוקת אחריות ברכש, שאלה מעניינת למה זה לא עלה. אני לא שמת לב לזה, אני חייב להגיד לכם. אתם מעלים את זה עכשיו, אני לא שמת לב. אותי עניין רק דבר אחד, שאני מקבל את הכלים, שכנראה חשבתי שהם יותר עוצמתיים לאור התשובה של רוטברג, אז בכלל הייתי, אני מניח שבאותו רגע בכלל הייתי מאושר. ***

בנימין נתניהו:

האם העובדה שזה מגיע מתקציב חיצוני למערכת הביטחון ולכן זה לכאורה חנינם מבחינת מערכת הביטחון, יכול להיות שהיא מרופפת את תהליכי הבקרה, בדיקה, למשל המעורבות של אג"ת, אנחנו לא שמענו על מעורבות של אג"ת. האם יכול להיות שיש פה תופעה יותר רחבה שכשמשוהו מגיע לא מהתקציב של מערכת הביטחון, אז זה לא לעוס?

ועדה:

כן, יכול להיות. אל"ף, זה יכול להיות. אנשים הם בני אדם, אני חושב שהדבר הפשוט זה להגיד, אוקיי, אתם רוצים רכש, אני רוצה לקבל את

בנימין נתניהו:

זה מכל הגורמים. אני רוצה את זה מאג"ת, אני רוצה לקבל, אתם תעשו את הצ'ק ליסט שלכם ואם משהו יקפוץ, הוא יקפוץ. קצת מוסיף בירוקרטיה אבל לא בטוח שבמקרה הזה התוספת הבירוקרטית הזו היא שלילית, יכול להיות שהיא נותנת איזה צ'ק ליסט שיקפיץ את הפיוזים אם יש בעיה. זה בהחלט יכול להיות. אני פשוט, אתם מתקילים אותי במירכאות עם דבר שאני לא, באמת...

ועדה:

כשאנחנו מסתכלים על התהליך ואנחנו רואים שהתקבלה החלטת ממשלה עם סדרת דברים שמופיעים שהם מאוד משמעותיים וחשובים לך ולפורום, ואחר כך הולכים לכיוונים אחרים, גם בלוחות זמנים וגם ביכולות, אז זה דבר שמטריד...

בנימין נתניהו:

האם זה הלך למקום אחר ברכש של משרד הביטחון? בסוף מי עשה את הרכש של הספינות האלה? המל"ל עשה?

ועדה:

את הרכש עצמו משרד הביטחון, אבל את כל התהליך לקראת, זה המל"ל.

בנימין נתניהו:

כן. אז מה השאלה?

ועדה:

השאלה היא איך אנחנו מוודאים שאנחנו סוגרים את הדברים בצורה יותר טובה בהיבט של ה-follow up להחלטות של... זה בסדר שיחזור מפקד חיל הים או מנכ"ל משרד... או מישהו...

בנימין נתניהו:

יכולים לקבוע... אתה יכול לקבוע דבר פשוט, כן, שמעל סכום מסוים של רכש מבקשים לקבל follow up תקופתי עיתי... לדיווח או לאו דווקא לממשלה, יכול להיות או לקבינט או לוועדת הצטיידות... ואז תפתור את הבעיה. ואז אתה תדע, לא חשוב מאיפה זה בא, זה צריך להגיע לאיזשהו עדכון ובעדכון הזה אתה רואה את התאריכים, אתה רואה את המחירים, אתה רואה את האחראים, אתה רואה מה קורה. זה פתרון פשוט, הכי פשוט. אנחנו בדרך כלל מאשרים בוועדות הרכש ואני לא זוכר מקרים כמעט, אני לא זוכר שעשינו follow up על הרכש. זה טילים שאתה משגר ואתה שוכח...

ועדה:

היו צריכים לעדכן אתכם לאורך הדרך.

בנימין נתניהו:

אני לא זוכר, אל"ף אני לא בטוח, כדאי לבדוק את זה. אבל בוודאי לא בדרך השיטתית הזאת. כי אני זוכר הרבה ישיבות של רכש, שהייתי בהן, שדובר על הדבר הבא ולא על הדבר הקודם. כמעט תמיד. הדבר הבא, ולא הדבר הקודם. לכן יכול להיות שתכניס איזה סעיף של פיקוח שנתי אחת לשנה, פיקוח על רכש שאישרנו, מה קרה עם זה... פתרון הכי פשוט שאני יכול...

ועדה:

לעיכוב הדי הגדול במסירת הספינות האלה, נלוותה העובדה שבפרק הזמן הזה האסדות בעצם לא היו מוגנות. ואני שואל את עצמי אם זה רבץ על ראשו של מישהו, "מה לעשות?", "מה יהיה?"

בנימין נתניהו:

תראה, הם לא אמרו לי את זה, הם אמרו שיש להם, שההגנה קיימת, ***. זה מה שהם אמרו. אני זוכר ששאלתי את השאלה הזאת, ואני חושב שזאת הייתה התשובה שקיבלתי. אבל זה לא משנה. הדבר הוא פשוט. תהליך הרכש צריך לעבור בשיח בין משרד הביטחון והמל"ל, הוא צריך להיות מפוקח באופן עיתי לדעתי, על ביצוע אחת לשנה, זה ההמלצות שהייתי נותן לכם. אבל אתם עושים את הוועדה, אתם יודעים... תחליטו כמובן על ההמלצות שלכם, אבל זה מה שנראה לי עולה מכאן, מעבר לזה אני לא... ***

ועדה: אני אחזור באמת לשאלה שניסיתי לשאול קודם לגבי המיקום של האסדות, כי בסופו של דבר, אם האסדות למשל היו 100 ק"מ מהמקום שהן נמצאות או יותר קרובות לחוף או למקום אחר, יכול להיות שלא היינו צריכים את ספינות השטח בכלל ואפשר היה להגן עליהן בשיטה הרבה יותר קלה אפילו מהחוף או מ... והשאלה...

בנימין נתניהו: ...יכול להיות שאתה נתקל בבעיות שלא היית מעביר את זה לעולם אם זה היה קרוב מידי לחוף...

ועדה: ...בעיות של איכות סביבה ודברים כאלו.

בנימין נתניהו: הייתה התנגדות כבירה, אפילו הדברים, מתקני חוף, מתקני יבשה אלמנטריים ביותר שלא מזהמים את... התמודדות אדירה והתנגדות פוליטית קשה שלא יודע אם היינו עוברים אותה. אני לא נכנסתי למיקום. המיקום, אני סמכתי, אני חושב בצדק, על יובל שטייניץ שהוא מנהל את זה כמו שצריך. הנושא, במידה שעלה, ואני לא יכול להגיד שאני זוכר שהוא עלה, אני מניח שהוא נתן... זה התשובה האופטימלית והוא ידע מה הוא אומר, אבל לא נכנסתי לשאלה.

ועדה: אנחנו למדנו שאפשרויות ההגנה, כאשר אסדות ההפקה קרובות יותר לחוף, שונות, אמצעי הגנה שונים מאשר כאשר האסדות רחוקות מאוד מהחוף.

בנימין נתניהו: אין ספק בזה משום שמהחוף אתה יכול לדאוג להגנה, אבל אני חושב שמה שהיו אומרים לך, שאם היית שם אותן יותר קרובות לחוף לא היית מצליח להעביר את זה. הייתה התנגדות כל כך חזקה, אני מניח... נדמה לי, שאלו אותי "מה אתה אומר?" אמרתי "אני לא נכנס לזה כי אני חשוד", כפי שאתם יודעים, אבל בפועל אני שמחתי מאוד שזה עבר מהטעם הזה. כן...

ועדה: אתה זוכר שהיה דיון עם מערכת הביטחון ועם משרד האנרגיה על הסוגיה? על השאלה?

בנימין נתניהו: לא. אני לא זוכר. אני לא אומר שזה לא היה.

ועדה: היה צריך להיות דיון כזה?

בנימין נתניהו: קשה לי להאמין שיובל [שטייניץ] לא טיפל בזה. הוא היה מאוד... שאלתם אותו? תשאלו אותו, אני לא יודע.

ועדה: יכול להיות שיש שיקולים כלכליים שקשורים בתברות ההפקה? להן זה יותר זול כנראה בעומק ו...

בנימין נתניהו: אני באמת לא יודע... אני לא יכול להגיד לך.

ועדה: תפקיד של מי למקם את הדבר הזה? אם היינו רוצים להקים תחנת כוח על הגבול עם לבנון, אני מניח שלא היינו מקימים ישר עליו, היינו לוקחים את זה...

בנימין נתניהו: זה מתחיל מהשר האחראי. השר האחראי הוא לא רק שר אחראי בממד אחד, הוא אמור לדבר גם עם הגורמים השונים, אבל אם עולה ויכוח הוויכוח הזה יגיע מהר מאוד, יגיע אליי, כמו כל דבר...

ועדה: לא היה ויכוח. השאלה אם היה דיון? אנחנו מחפשים לגבי תהליך קבלת החלטות...

בנימין נתניהו: תשאלו את יובל שטייניץ, אני לא רואה מישהו אחר. אני מאוד סמכתי עליו. אבל גם... טבע הדברים, זה לא רק אם אתה סומך על האדם, זה גם שאם יש התנגשות בין המערכות השונות, אם לא מצליחים להגיע להסכמה... אם מצליחים להגיע להסכמה, בדרך כלל הדבר לא מגיע, אם

לא מצליחים להגיע להסכמה, זה באופן טבעי הדבר עולה למעלה ואז אתה צריך לקבל החלטה. זה לא עלה למעלה.

ועדה: זה נופל בכמה מגרשים הדבר הזה. זה לא, אמנם המערכות הן מערכות אנרגיה, אבל זה גם סוגיה ביטחונית והסוגיה...

בנימין נתניהו: ...לא. אבל מערכת הביטחון יודעת הרי שהולכות להיות אסדות. הם אומרים שהם יטפלו בהגנה על האסדות, למה הם לא שואלים את השאלה הזאת?

ועדה: השאלה אם הם רוצים עוד אוניות, אני לא יודע.

בנימין נתניהו: כן, אז מה? הם לא יכולים להגיד בוא נחסוך לעצמנו...

ועדה: נעצור מר נתניהו ובשבוע הבא נפגש. תודה רבה לך.

בנימין נתניהו: אני רק מבקש להגיד שוב, אני חושב שיש לכם הזדמנות גדולה ואחריות גדולה. פרשיית הצוללות כשהיא באה לעולם, לא באה לטפל בנצי"ל ולא באה לטפל באוניות שטח, היא באה לטפל במעשה השחיתות הנורא, שגובל בבגידה, ואני אומר, מה שקרה כתוצאה, וזה הטרלול, זה הטרלול שבא כאן, המטרה הייתה לקבוע שאני הייתי נגוע בשיקולים וכתוצאה מזה עשיתי כאן מעשים שלא ייעשו. *** והדיון הזה לא נבע, כל מה שאנחנו מדברים פה עכשיו, זה לא היה החלק המרכזי מפרשת הצוללות. פרשת הצוללות זה פרשת השחיתות שכוונה בעלילת דם נגדי ואמרתי לכם, זה מאוד לא נעים להיות חשוף ככה כשמקבל את כל ההחלטות על סמך השיקולים הטובים ביותר לביטחון ישראל *** זה מאוד לא נעים. אבל מה ש... הגרוע ביותר, שהפרשה הזאת נתפסה בעיני הציבור, ייתכן שעדיין נתפסת על ידי חלק, בעצם הייתה עלילת דם על ממשלת ישראל והעומד בראשה, שהיא מוכנה להקריב את האינטרסים החיוניים ביותר של מדינת ישראל על מזבח הבצע. דבר שלא היה ולא נברא בשום דבר, בשום דבר. ואני מדבר בדברים שאני טיפלתי בהם, שזה היה מוקד הפרשייה, זה היה, עולה ויורד בצוללת וכו' וכו'. אני חושב שיש לכם הזדמנות כאן לעשות סדר בדבר הזה ולנקות את האווירה, כי הדבר הזה גם פגע ברפיוטציה של מדינת ישראל, עיכב את הצוללות, עיכב את זה. גם יכול להיות שעלה לנו כמה מיליארדי שקלים, אני מתעמק ב... אבל עיכב בוודאות. היום אנחנו מקבלים צוללות יותר מאוחר ממה שנקבל בגלל העיכובים שהפרשייה הזו גרמה. יש איזושהי צחנה מירבית באוויר על דבר נורא שקרה, זה לא מוצדק. *** אנשים שידעו, ידעו את האמת, ידעו את האמת. חלק מהם בוודאי ידע את הכול, הם ידעו שאין כאן שקל, אין כאן דויטש מארק ואין כאן דולר אחד. אין כאן לא צוללות, ולא ספינות שטח, ולא ספינות גומי ולא ספינות זודיאק ולא ברווז באמבטיה, הם ידעו את זה ובכל זאת עשו את זה, בכל זאת עשו את זה והציפו את זה. אז אני לא נכנס כרגע לזה, אני לא רוצה להיכנס לכל הפרשיות האלה מעבר לכך ואני חושב שראוי שיעשה פה סדר ויעשו פה גם צדק.

ועדה: טוב, תודה רבה ניפגש בשבוע הבא.

בנימין נתניהו: תודה רבה לכם.

(המשך העדות מיום 5.9.23)

ועדה: אני מזכיר שאתה ממשך בעדות באזהרה, האזהרה ניתנה כבר בישיבה הקודמת.

בנימין נתניהו: כולם יש להם תחליף, אבל אני חושב שבנתונים שיש לנו צריך לשאול מהו הדבר החשוב, ומהו הדבר הפחות חשוב. *** ואם יש ויכוח בתוך

המערכות שלנו, אם יש ויכוח אז אין ויכוח, נלך יותר גבוה, אל תלך יותר נמוך. יש לנו את היכולת הזאת. מדינת ישראל מבזבזת כל כך, סליחה, משקיע וגם מבזבזת כל כך הרבה מיליארדי שקלים ומיליארדי דולרים, אז תשקיע כאן ***. אני יכול ללכת להרבה דברים שאנחנו עושים. בוא נחסוך את זה מתוך הצבא. אני טוען דבר כזה. אתה נכנס כאן לוויכוח, לא, לוויכוח שיש לי גם עם עצמי וגם עם משרד האוצר, אני טענתי שהמערכות שלנו צריכות להתייעל, הן מאוד לא יעילות, אבל אם אתה מסתכל גם יחסית נניח למערכת הביטחון לעומת צבאות אחרים היא לא, המערכת הזאת, אני אמרתי, כמו סומו, מתאבק סומו שמנמן, הוא לא אוביס, אבל הוא שמנמן, יש לו רקמת שומן כזאת, עם כל מיני משכורות, פנסיות וכו', אתם בניסיון להכניס אותו לדיאטה לא תורידו את השומן, תורידו רקמות שרירים, אז אני מוכן לקבל אותו. אתה שואל אותי אם זה נכון, אם הייתי מכניס תוכנת AI היא הייתה אומרת לך אתה יכול לחסוך פה, אתה יכול לחסוך פה בבסיס הזה שאנחנו נמצאים בו, אתה יכול לחסוך בלי עין הרע, מיליארדים רבים הרבה הרבה צוללות, it's not worth it עכשיו תשמור על רקמת השרירים המינימלית שאני צריך, איך אומרים, עם בזבז מסוים שקיים במערכות שלנו, ואני אומר לכם שהבזבזים קיימים הרבה יותר בתחומים אחרים ממה שבתחום הזה. שאלתם, רציתם לדעת איך אני חושב, ככה אני חושב. אני חושב שזה גם נכון.

דובר על צוללות 7-9, מה אתה זוכר מהעניין הזה?

ועדה:

בנימין נתניהו:

זוכר שהיה דיון ב-2015 על ההזמנה שלהן ועל המועדים של ההזמנה שלהן, היינו צריכים להחליף שלוש צוללות לפי איזשהו סדר מסוים ובעצם הקבינט קיבל החלטה בעניין הזה, על מנת לקבל שש אתה צריך להזמין תשע ואתה צריך להזמין אותן במועדים מסוימים. והייתה בקשה של משרד הביטחון באיזשהו שלב בדיונים עם מרקל נדמה לי שהם רצו, הם אמרו זה בסדר אבל בוא נדחה את החתימה נדמה לי בשנה, בוא נדחה את אחד מהם לשנה, כי זה התאים להם יותר בתר"ש מסיבה זו או אחרת, וכאן קיבלנו *מסר פוליטי-מדיני-גרמני שדווקא ביקש להאיץ*, להבטיח שיש לכם, אז תשחקו עם התאריך ותזמינו את זה לפי הלוי"ז שנקבע 7, 8, 9 בשנים, אני לא זוכר את השנים, אבל זה מה שהיה. זה מה שעשינו. חוץ מהשאלה של דחייה בשנה, אני חושב שזו הייתה החלטת הקבינט, הדחייה בשנה הייתה של מערכת הביטחון, אני חושב מעבר להחלטת הקבינט, כך אני חושב.

הצורך ב-7-9 הוא בעצם להחליף את אלה שיצאו, זו שאלה של חידוש הסד"כ. השאלה היא אם בנושא כזה של חידוש סד"כ לא צריך להגיע מלמטה.

ועדה:

הגיע מלמטה. ברור. ממי יכול להגיע?

בנימין נתניהו:

כי לפי מה שידוע לי, לא היה דיון בקבינט ב-2015 בעניינים האלה וגם לא בתר"ש והדברים גובשו במידה רבה על ידי גורמים שלא במערכת הביטחון, למשל במל"ל...

ועדה:

רגע אחד, זה לא מה שאני זוכר, אני זוכר שכן הייתה החלטה בקבינט, חד משמעית ודיון שבועדאי היה עם כל הגורמים, אני זוכר דיון די גדול, אולי אפילו כמה דיונים, אבל 7, 8, 9 הוא עלה מול כל הגורמים... אני לא זוכר, אולי יש לכם מסמכים, אני לא זוכר.

בנימין נתניהו:

לפי מה שאנחנו יודעים הייתה ישיבה *שלך עם פלוני* ובישיבה הזו דובר על הבטחה של רציפות של 7-9.

ועדה:

אבל זה הובא לקבינט?

בנימין נתניהו:

- ועדה:** לא שאנחנו יודעים.
- ועדה:** וגם באותה ישיבה... אמר שמה שחשוב עכשיו זה להשיג מגרמניה אור ירוק מדיני ולא להיכנס לצד הכלכלי של כל הנושא. כלומר, כדי להבטיח באמת שתהייה רציפות בהתחייבות של הגרמנים וכו' וכו'...
- ועדה:** עד 2080
- ועדה:** ***, אז היה דו"ח כזה שניתן לראש הממשלה לפני פגישה שלו...
- בנימין נתניהו:** אבל אני רוצה להבין משהו, אני לא זוכר את הפרומים, אני מסתכל על ההחלטות, אוקיי, מי אישר אותן בסוף. מה שאני זוכר זה דבר כזה, הייתי צריך לבוא למרקל עם בקשה לצוללת שיטית ולהחלפות בתאריכים כאלו וכאלו וגם ספינות השטח וכל הדברים, אבל כדי ללכת לשם העברנו את ההצעה, את ה-MOU הזה למשרד הביטחון, משרד הביטחון הרי היה שותף להחלטה הזו, הוא חייב להיות, אני זוכר את זה.
- ועדה:** הוא חייב להיות אבל הוא לא היה.
- בנימין נתניהו:** הוא כן היה, כי חזרו אלינו הערות של משרד הביטחון, מה שאני זוכר וכך נאמר לי, אם, למשל הייתה שם שאלת הנצי"ל רצו להוריד את...
- ועדה:** זה בשלב מאוחר יותר אם אני לא טועה, בשלב יותר מאוחר, לא בשלב שנדון ה-MOU.
- בנימין נתניהו:** למיטב ידיעתי, ממה שאני זוכר, ה-MOU עבר אני יכול לבדוק את זה, אם תאפשרו לי את זה אני גם אחפש, לא עברתי על המסמכים, לא היה לי זמן, הייתי במקומות אחרים. אבל כאן מה שאני רואה כאן, מזכר באנגלית (מקריא באנגלית)
- ועדה:** זה המסמך עם החיצים?
- בנימין נתניהו:** כן. כן, עם החיצים. נו, אז? למיטב ידיעתי זה גם עבר את משרד הביטחון.
- ועדה:** זה מסמך שמדבר על שמירת הרציפות, אבל אנחנו שואלים על ההתקשרות החוזית. זה לא חוזה הרכישה, אלא התחייבות מדינית בין המדינות, ישראל וגרמניה לנושא 7-9...
- בנימין נתניהו:** אבל זה הבסיס של ההתקשרות. אתה הולך אליה עם הדבר הזה, וזה מה שיוצא מההתקשרות...
- ועדה:** אני מדבר על לוח זמנים שחייב התקשרות באותה עת ולפי מה שאנחנו יודעים, הרי אנחנו רוצים לברר, ולפי מה שהצלחנו בינתיים לברר, באותם שלבים של 2015 כשאדוני נסע לפגוש את הגבי מרקל, לא הייתה איזו פעילות של משרד הביטחון בנושא הזה, למעט הדברים העקרוניים האלה שהם לא היו...
- בנימין נתניהו:** זה הרמה שבה טיפלתי בה. לא אמרתי לה עכשיו נחתום על חוזה בתאריך כך וכך...
- ועדה:** אבל נחתם MOU,
- בנימין נתניהו:** נכון, על סמך דבר שהיה, שהוסכם, כך אני הבנתי, בין כל הגורמים המרכזיים, זה גם עבר את משרד הביטחון, דבר כזה לא עובר בלי איזושהי החלטה, גם חיל הים צריך להיות בעניין הזה.
- ועדה:** מי אמור להתעסק ב-MOU, משרד הביטחון?
- בנימין נתניהו:** לא, קודם כל ראש הממשלה, שמקבל את זה מהמל"ל שמתעסק גם עם משרד הביטחון. זה ברור כשמש. ככה זה עובד. זה חייב להיות.

ועדה: הרי ב-MOU גם נסגרו סכומים. כלומר לא רק הצהרת כוונות עקרונית אלא תחילתו של מהלך לרכישה קונקרטי ולעניין זה, שוב לפי מה שאנו יודעים עד כה, אנחנו צריכים לברר, משרד הביטחון לא היה שותף להצגת הסכומים...

בנימין נתניהו: של ה-30%?

ועדה: לא. היה שם סכום של 1.8 מיליארד יורו.

בנימין נתניהו: אני לא יודע. אני הבנתי שזה הוכן בצורה סדורה על ידי המל"ל יחד עם משרד הביטחון.

ועדה: המל"ל כן, אבל משרד הביטחון...

בנימין נתניהו: זה אני לא יכול להגיד לך כי אני... אתה אומר לי דבר שהוא נראה לי מוזר, אני הייתי משוכנע שזה עובר דרכם. זה לא הערת אגב, זה ברור לגמרי. דבר כזה, והם ידעו גם עם מה אנחנו הולכים, הם לא ידעו עם מה אנחנו הולכים? הם אמרו שהם הופתעו *בהקשר אחר* שזה קשקוש מוחלט, שזה שקר גם אבל, אני לא זוכר שמישהו העיר הערה כלשהי לגבי הזמנות אלו של הצוללות... הערה שכופרת בזה באיזושהי צורה. זה אני לא זוכר.

ועדה: באותו... עם מרקל, הוזכר גם מה תהיה העלות של שלוש הצוללות הבאות, מדובר על 1.8 מיליארד יורו, ובעצם זה היה הבסיס עליו ניתנה ההנחה, הנחה בגובה של 30% זאת אומרת 600 מיליון יורו. בדיעבד העלות של הצוללות הייתה הרבה יותר גבוהה אבל ההנחה התקבעה לפי המספר שנקב אז. אז האם אתה יודע מאיפה ועל מה התבסס המספר הזה שלא הגיע ממשרד הביטחון?

בנימין נתניהו: קודם כל אני לא יודע שהוא לא הגיע ממשרד הביטחון. מי היה אז היועץ לביטחון לאומי?

ועדה: יוסי כהן וזה יצא מהמל"ל בלי מעורבות של משרד הביטחון.

בנימין נתניהו: זה חדש בשבילי, אם זה נכון, אני מניח שאתם אומרים דבר שהוא בדוק. זה חדש בשבילי אני לא מכיר. ואני גם לא... אני שומע פעם ראשונה. להבנתי זה תמיד היה תהליך סדור ודבר כזה כולל המספרים וכולל ההנחות זה דבר שאתה, שאני... תואם עם כל המערכות. זה דבר חדש.

ועדה: זה שבסופו של דבר ההנחה שקיבלנו מהגרמנים הייתה מבוססת על מספר ולא על שיעור מתוך העלות, זה הביא להפסד משמעותי, האם זו לא תקלה?

בנימין נתניהו: קודם כל זה תלוי, זה עניין של מו"מ. זה יכול להיות גם ככה וגם ככה.

ועדה: גם בעבר ההנחה הייתה בשיעור מסוים, גם הזכרת 30%, כאן בדיעבד מדובר באחוז הרבה יותר נמוך.

בנימין נתניהו: אני לא יכול להגיד לך שלא, אבל יכול להיות שזה עבר איזשהו תהליך עם הגרמנים. הם לא חייבים לתת לך. הם יכולים להגיד לך, "אוקיי, אנחנו נותנים לך את הסכום הזה תשבור את הראש",

ועדה: עצם זה שהגענו לסכום שכנראה לא היה מבוסס, אנחנו יודעים שהוא לא הגיע ולא עבר בקרה של משרד הביטחון, אומר שבעצם יצאנו לדרך...

בנימין נתניהו: זה אני לא יודע, את אומרת את זה. זה חדש לי לחלוטין. עד לרגע זה... אז איך זה הגיע לקבינט? אז מה קרה בקבינט?

ועדה: זה לא הגיע לקבינט באותו שלב.

- בנימין נתניהו:** זה הגיע לקבינט.
- ועדה:** לפני ה-MOU... רק יותר...
- בנימין נתניהו:** אז משרד הביטחון כשזה מגיע לקבינט, הוא לא אומר משהו? הוא לא קובל משהו? הוא לא מעיר משהו? אני שואל אתכם.
- ועדה:** הוא אמר וקבל לפי מה שאנחנו יודעים.
- בנימין נתניהו:** איפה? בדיון של הקבינט?
- ועדה:** בדיון יותר מאוחר אחרי שכבר הנושא בעצם...
- ועדה:** כשזה כבר קבוע.
- בנימין נתניהו:** אבל הוא אישר את זה.
- ועדה:** לא, לא, לשר הביטחון התבררו העניינים האלה רק בשלב יותר מאוחר אחרי שכבר סוכם עם הגרמנים.
- בנימין נתניהו:** מה שאתם אומרים בעצם, זאת אומרת אתם אומרים עכשיו, שמה שהיה אז, שהמל"ל בעצם ביצע את העבודה הזאת ללא שיתוף משרד הביטחון? זה מה שאתם אומרים?
- ועדה:** כן, כן.
- בנימין נתניהו:** אתם מחדשים לי כי אני הנחתי אחרת. אגב, העבודה הסדורה של המל"ל היא אחרת. העבודה הסדורה של המל"ל היא למרכז את כל הגורמים האלה...
- ועדה:** אבל פה זה נעשה, ממה שאנחנו יודעים, בלי מעורבות של משרד הביטחון.
- בנימין נתניהו:** זה חדש לי. חדש לי לגמרי. חשבתי שהוויכוח היה *בנושא אחר* האם היה שם או לא היה שם, אם *** היה מעורב או לא היה מעורב...
- ועדה:** זה ויכוח אחר...
- בנימין נתניהו:** היה מעורב. עוד פעם, היה מעורב לחלוטין וסליחה על הביטוי ושלא יבלבלו את המוח. אבל, פה אתם אומרים דבר אחר שאני שומע פעם ראשונה וזו פעם ראשונה שהטענה הזאת עולה בכל השנים האלה, שההזמנה לא נעשתה על ידי עבודה סדורה של המל"ל.
- ועדה:** אולי אתה נזכר שהייתה שיחת טלפון שלך עם יעלון, שר הביטחון, ואז הוא מאוד כעס והיו טונים, איך לומר, בקשר לכך שמשרד הביטחון לא ידע שום דבר...?
- בנימין נתניהו:** על זה? אני לא זוכר. אני לא זוכר, מצטער. אני יוצא מתוך הנחה שהוא מתואם כל הזמן. יותר נכון שעבודת המטה, מה זה עבודת המטה מוגשת אליי והם לא מדברים עם חיל הים? הם לא מדברים עם משרד הביטחון?
- ועדה:** זה מה שהרגיז אותו.
- בנימין נתניהו:** סליחה?
- ועדה:** זאת הסיבה שהם התרגזו וזה הביא לשיחה הזאת ביניכם שהתפוצצה.
- בנימין נתניהו:** אני לא זוכר את השיחה.
- ועדה:** אתה זוכר אבל שיחה כלשהי שבמיוחד הייתה בטונים גבוהים סביב הנושאים שאנחנו מדברים עליהם? לא בנושאים אחרים.

בנימין נתניהו: אני שומע פעם ראשונה מכם שהדיונים הללו, יכול להיות שהיה, אני הנחתי, יש להם גישה אחרת זכותם, אבל זה עובר בסוף את התהליכים האלה, אתם אומרים שהם בכלל לא היו שותפים לדיון.

ועדה: לא זה, וגם עניין הנצ"ל...

בנימין נתניהו: נצ"ל אני יודע.

ועדה: זה באותו אחד, שברור שמשרד הביטחון הופתע מאוד מעניין הנצ"ל וגם העניין...

בנימין נתניהו: הנצ"ל אני הגשתי כתוצאה מזה שהמל"ל הגיש לי, אני הנחתי שזה מתואם איתם, הלכנו למרקל, אמרנו לה אפשרות, אני לא יכול להגיד לך, אמרה "תגיש הצעה מסודרת" ואז חזרתי ואז התברר... מה שאתם אומרים, אני הנחתי שזה שייך לנצ"ל, לא שהנחתי שזה שייך, לא זה לא שייך לכל הדברים, אני לא זוכר את זה בכלל. אנחנו לא היינו בעניין? אנחנו מזמינים צוללות בלי זה? זה לא, לא זוכר את זה. אנחנו לא היינו בעניין...

ועדה: לא עצם הצורך בהחלפה והתאריכים, אבל כן החלק הכלכלי, כן ה-MOU כן האומדן של 1.8 שזו העלות שעל בסיסה נקבעה ההנחה...

בנימין נתניהו: אני אומר לכם שוב, אני הנחתי שנעשתה כאן עבודה מסודרת, והייתה צריכה להיעשות כאן עבודה מסודרת, ואם היא נעשתה או לא נעשתה, אתם אומרים שלא נעשתה, בשבילי זה מפתיע. הכרתי את הנצ"ל והכרתי את טענות השווא על *נושא אחר*, אבל את זה אני לא הכרתי...

בנימין נתניהו: יכול להיות שהשיחה שאתם מדברים עליה היא ביחס לצוללות, ביחס לנצ"ל.

(מדברים ביחד)

בנימין נתניהו: הוא אומר. הוא אומר הרבה דברים, הוא אומר גם שפיטיתי אותו כדי לעשות עסקה מושחתת, אז הוא אמר, אז אמר. לא יודע מה הוא אמר, מה היה אז.

ועדה: יש עוד סוגיה שברגע שמחליטים מלמעלה וזה לא... מלמטה, בהחלטה מוקדמת כזאת, בעצם לחיל הים אין את ההזדמנות ואין בכלל את הצורך לעשות עבודה שאומרת מתי בכלל צריך את הצוללות. כי אם הם בעצם התחילו לעשות איזושהי עבודה שבוחנת את אורך החיים של הצוללת בפועל, וכשהם קיבלו את ההודעה שהתקבלה החלטה ל-7-9 בעצם שם זה נעצר, יכול להיות שהם היו עושים עבודה והם היו מגיעים למסקנה, שאורך חיים של צוללת *הוא ארוך יותר* כמו שהגרמנים למדו במקור. כמו שמטוסי יסעור טסים בחיל האוויר פי *X* בערך ממה שסיקורסקי אומרת לנו, וזה נעשה בצורה מסודרת.

בנימין נתניהו: אני רוצה להגיד לכבודו, אני כל פעם כשאני עולה על מטוס יסעור, אני חושב פעמיים או שלוש. כל פעם אני חושב שזה... 200 מטר... עובד, אתה לא יכול לדעת...

ועדה: הסוגיה של אורך חיים היא סוגיה מאוד חשובה גם מבחינת הבטיחות אבל גם מבחינה כלכלית. ואם במקרה קנינו את הצוללות עשר שנים קודם אז זה עומס כבד מיותר עלינו, על מדינת ישראל.

בנימין נתניהו: עכשיו אני מבין את השאלות שלכם, לפני זה לא הבנתי. אוקיי, אני לא מכיר את החור הזה שאתם מתארים, לא מכיר. אבל...

ועדה: ככל שהוא קיים.

בנימין נתניהו:

כן, אם הוא קיים. יש טענה ש... אני יכול להגיד לכם שמה שאני זוכר עם יעלון זה שיחה לא על זה, שיחה על הנצ"ל, זה אני זוכר. בעקבות ההתנגדות שלהם גם הורדנו את זה אבל לא זוכר, יכול להיות שזה מהונדס אחורה, אני לא זוכר שהייתה בעיה כלשהי עם הדבר הזה, אני לא זוכר שזה עלה, אני לא זוכר שהייתה התנגדות. לגבי קביעת המחיר וכו', יכול להיות שמה שאתם אומרים אבל גם זה לא היה. נראה כאילו זה עבר תהליך מסודר, זה המחיר, אלו זמני האספקה אלו זמנים של ההחלפות וכו'.

ועדה:

אנחנו רואים פה מצב, על פני הדברים, משהו נסיבתי שמל"ל מאוד פעיל, כנראה ללא מעורבות של משרד הביטחון בספינות המגן, דיברנו על זה, ונצ"ל שעולה ויורד, אתה חשת בזה בזמן אמת שבאמת קורה פה איזה תהליך שהמל"ל קיבל את המושכות מידי חיל הים, נגיד ככה?

בנימין נתניהו:

סביב הנצ"ל. סביב הנצ"ל בדיעבד הבנתי שהיה זה. לא הרגשתי. לא, אני זוכר את שרביט מדבר בצורה ברורה ***. אבל אני לא זוכר התנגדות סיסטמית או מערכתית של משרד הביטחון ואני זוכר את ההצבעה...

ועדה:

משרד הביטחון לא היה שותף באותה העת אז הוא גם לא יכול להתנגד...

בנימין נתניהו:

אני לא יכול לדעת. זוכר את הנקודה על הנצ"ל, זה חד משמעית.

ועדה:

בהנחה שמשרד הביטחון לא היה מעורב בנצ"ל ולא היה מעורב בעניינים האחרים, אלא הכול היה, יצא מהמל"ל בלי שמשרד הביטחון מעורב, יש איזה...?

בנימין נתניהו:

ברור שזה... תהליך לא תקין

ועדה:

לא, האם אתה יכול... השערה מדוע זה קרה?

בנימין נתניהו:

אני לא רוצה לשער, אבל אני יכול להגיד שזה מפתיע אותי שאתה אומר שזה נוהל ככה. עד לרגע זה אני הייתי בטוח שזה לא קרה ככה ואני יוצא מתוך הנחה שאתם... שיש סימוכין לזה שזה אכן היה ככה... אני לא רוצה לעסוק בהשערות.

ועדה:

איך אפשר למנוע כזה במערכת?

בנימין נתניהו:

קודם כל אני חושב שהצעה אחת שהעליתם אני כבר הכנסתי, שדיברנו עליה בישיבה, הכנסתי לתוך המערכת והנחיתי את ה... להניע עם המל"ל ועם ועדת השרים לרכש, אחת לשנה לעשות מעקב, החלטות שקיבלנו, מה בוצע? בלי קשר להחלטות השוטפות. פה צריך לחשוב באמת, איך עושים את זה. תראה, זו שאלה. אתה יכול לשאול אז בתוך משרד הביטחון איך אתה מונע שלא יהיה דיון כמו שצריך וכו', כלומר זה הדבר שאתה צופה, בשביל זה הוקם המל"ל, הוא אמור לסנכרן את כל המערכות האלה, בין השאר, זה אחד התפקידים העיקריים שלו. מה הוא עושה כשהוא לא עושה את התפקיד? אם הוא לא עשה את התפקיד?

ועדה:

אבל אם למשל הייתה ישיבה של קבינט שעסקה ב-MOU, כל הפרטים, אז היינו בטוחים ששר הביטחון, שכל הגורמים הרלוונטיים עוברים על כל...

בנימין נתניהו:

מי יעלה על דעתו שלא היה דבר כזה? זאת אומרת, ישיבת הקבינט באה לאשר כבר? ישיבת הקבינט לא באה להכין את ה-MOU, אלא את ה-MOU מכינים לא כל שרי הקבינט, 10, 12, 14 שרים, לא עוסקים בזה, הם...

ועדה:

ישיבה מצומצמת.

בנימין נתניהו:

זו לא ישיבת קבינט. עכשיו היה התפקיד של מי שמכין את הדבר הזה, את הדין הזה, שאחר כך ממנו אתה הולך, עד הרגע הזה אני הנחתי את זה שאחרי שאני מדבר עם מרקל על האפשרות, היא אומרת לי תכין MOU, ה-MOU הזה עובר דרך המשרדים השונים, אף אחד לא מעלה על דעתו שלא יעלה. אני עדיין לא מעלה על דעתי. אני בטח שהנייר הזה משקף...

(מדברים ביחד)

בנימין נתניהו:

לא משנה, אני מבין, אבל הבסיס של הנייר הזה, עם הסכומים, עם הכול, אני יוצא מתוך הנחה שהמל"ל עושה את עבודתו.

ועדה:

יכול להיות שהעניין מצוי באישיות של ראש המל"ל, או במערכת יחסים של ראש המל"ל עם הגורמים האחרים?

בנימין נתניהו:

אני לא יכול להגיד לך. איך אומרים? אם תרצו אני אחשוב על זה, אבל זה אתם מפתיעים אותי. אני לא עושה לכם הצגה, אני באמת מופתע במובן הזה. עד לרגע הזה אני חשבת שהוויכוח היה על שני דברים שוליים יחסית, כשאחד מהם הוא כנראה נכון, הנצ"ל והשני הוא לא נכון. אתם באים ואומרים בעצם, ההצטיידות כולה...

ועדה:

לא היה צורך בה... התהליך... הסכום... והמועד,

בנימין נתניהו:

אני חייב להגיד לכם שזה חדש בשבילי.

ועדה:

טוב, נעשה הפסקה. תודה.

בנימין נתניהו:

אני מבקש... לנסות לעשות איזשהו שחזור של הדברים ו... הערות קצרות על הדברים שאתם שאלתם. פשוט התייחסות ספציפית לדברים ששאלתם. אחד, מבחינתי המל"ל הוא המתכלל, כך הוא נבנה, כשהקמתי אותו, כך ביקשתי שיעשה, שהוא יהיה מעורב עם כל הגורמים ויעלה אליי. אני לא מוריד אליו במובן הזה שאני צריך לפקח על הביצוע שלו. הפיקוח, אני יוצא מתוך הנחה, קיים שם. יש כאן שאלה עקרונית שאתם שואלים, מה קורה כשגופים לא מתפקדים כפי שאתה מצפה. אז, אין לך הרבה, אתה יכול לחפש את זה ולחפש את זה ולחפש את זה, לא תוכל לרדוף אחרי הדברים האלה, *** זאת אומרת אתה יוצא מתוך הנחה שהגופים האמונים על דבר מסוים, פועלים לפי, הייתי אומר, דרכי הפעולה המצופות מהם. זה אחד. אחרי שאמרתי את זה, כמו שאומרים אצלנו, אני אומר זה לא כל כך משנה ואני אגיד גם למה. במקרה של ה-7, 8, 9 והזמנת הצוללות, משום שבפועל שום דבר לא נקבע עד שהוא לא נחתם. זה שהיו תהליכים קדומניים בנושא של 2015 זה לא משנה את העובדה. ומי הכין את הטיוטה, לא הכין את הטיוטה, זה יכול להיות גם, אני יודע, משרדי עורכי דין, מי הכין או לא הכין, זה חשוב אבל זה לא קובע. למה זה לא קובע? כי בסוף הטיוטה הסופית, 2016, הוכנה עם ההערות של משרד הביטחון. במקרה קיבלנו את כולן חוץ מהערה אחת, אבל זה הוכן איתם. זה לא שהם, הם יכולים היו להגיד, רגע אנחנו לא רואים, אנחנו חושבים שהמחיר הזה לא נכון, ההנחה היא לא מספיק טובה, כל ההערות שהערתם פה, הייתה להם הזדמנות מלאה להעיר אותן. כל ההערות שהם העירו קיבלנו. כמו שאמרתי, זולת אחת. לא היה כאן תהליך שבו משרד הביטחון, לפני שחתמנו עם גרמניה וכהכנה לחתימה עם גרמניה, נתנו את ההערות שלהם, כך שזה לא, יכול להיות שהיה שם איזה לפסוס, מה שאתם אומרים, אני לא מתווכח איתכם, אבל אני יודע שלפני שהלכתי להביא לגרמניה, למרקל, את הטיוטה הסופית, את החוזה שאנחנו חותמים עליו, משרד הביטחון העיר את ההערות שלו, וזה חשוב, אתם לא אומרים לי אחרת גם אני מניח, נכון? אתם לא אומרים לי אחרת? זה השאלה שמאוד הטרידה אותי. הם

העבירו את ההחלטות. נגל העביר להם את הנייר, זה אני זוכר בוודאות, קיבלנו בחזרה את ההערות שלהם, ולפיכך העסקה עצמה, עם המחיר, עם ההנחה, עם הצוללות, מתי וכו' וכו', עברה את משרד הביטחון.

הזכרת שנגל העביר. אכן. אבל סימן השאלה שיכול להיות זה למה עד שנגל העביר, תקופה לא קצרה...

ועדה:

אין לי תשובה כי אני לא מפקח...

בנימין נתניהו:

... משרד הביטחון הופתע, כי זה לראשונה...

ועדה:

אז הוא הופתע. אני לא יכול להגיד לכם אחרת. אני הבנתי שהוא הופתע על הנצי"ל. זה השיחה, יכול להיות שחלה אי הבנה על מה הופתע, אבל לצורך העניין מה שאני רוצה להגיד הוא שבעניין הזה, בסוף ההחלטות הסופיות שהתקבלו אל מול גרמניה, כללו את כל ההערות שלהם, ואם אכן היו להם הערות או ספקות וכו', הכול מעניין, התהליכים מעניינים, אבל בסוף התוצאה מעניינת. למה לא אמרתם? למה לא קבלתם? למה לא אמרתם "אנחנו לא חושבים שזה נכון" וכו'. זה לא משנה, מבחינתי הם אמרו. מבחינתי הם אמרו בשלבים המוקדמים, מבחינתי הם בוודאי אמרו בשלבים האחרונים, היום אנחנו יודעים שזה נכון. אבל מבחינתי לאורך כל הדרך יש פה תהליך סדור, והדבר העיקרי, וזה פחות מעניין, הבירוקרטיה הזאת, בסוף מעניין כשאתה בא לחתום, אתה בא לחתום אחרי שזה עבר את כל המערכות. וזה חד משמעית נכון. זה מה שקרה

פה. ***

דיברנו קודם לגבי עניין הנצי"ל, ואז בשלב מסוים הרי התברר לך שמשרד הביטחון לא היה מעורב בנושא של הנצי"ל. הייתה לך שיחה עם השר יעלון,

ועדה:

כן.

בנימין נתניהו:

האם בעקבות זאת עשית איזה פעולה על מנת שלא תהיינה תקלות כאלה?

ועדה:

אני לא זוכר למה, מה היה ברקע הדברים, אלא אני רק זוכר שאמרתי שאם הוא לא מעוניין... לא שאלתי את השאלה, אני, תראה, יכול להיות מצב שהוא כן מעורב, שהמשרד מעורב והשר מתנגד למשרד, זה קורה, דרך אגב זה קורה הרבה מאוד. זה גם קורה. לא הלכתי וניתחתי מה הייתה סיבת ההתנגדות שלו, אבל בסוף אמרתי "אוקיי, תעיר את ההערות שלך ונקבל אותן".

בנימין נתניהו:

לפי דבריו, לא הייתה התנגדות אלא טרזניה על זה שמשרד הביטחון בכלל לא מעורב, ויתכן שהוא צודק ויתכן שלא, אבל אם אתה שומע דבר כזה, האם לא למשל ביררת במל"ל כיצד הנושא הזה הוצף, נושא הנצי"ל?

ועדה:

אני מניח שאמרתי להם, רגע, אולי אני ראיתי את זה כאיזה מין, אני לא הבנתי בדיוק אם זה הוא מתנגד לזה והמשרד רוצה, או הוא לא, או הם לא... התקיימו דיון, אמרתי תקבלו את ההערות שלו, מה זה? מה השאלה כאן בכלל?

בנימין נתניהו:

בסדר, אבל לא במובן הקונקרטי לנושא אלא במובן של הפקת לקחים לעתיד, שפתאום נחשפת לתופעה שלכאורה המל"ל מעלה איזשהו נושא של צורך ברכש כשמערכת הביטחון לא רק שהיא לא "שותפה מתנגדת", אלא היא לא מודעת, היא לא שותפה לתהליך, אז אנחנו שואלים אם יש מקום במצבים כאלה לעשות איזה תחקיר, לעשות בירור עם המל"ל, עם מערכת הביטחון?

ועדה:

בנימין נתניהו:

אתה יודע מה אני חשבת? אני לא ידעתי בדיוק מה קורה שם עם בוגי ועם האנשים שלו ועם החששות שלו, אני מתחיל כאן להיכנס... אני לא יודע באיזה מקום אני נמצא, זה קורה לך הרבה. דרך אגב, קורה לי, קורה לראש הממשלה בישראל ואני לא שונה בזה, יש לי קצת ניסיון בזה, זה קורה כל הזמן. זה לא איזה דבר שקורה פעם... קורה כל הזמן. היה לי מקרה כזה לפני כמה ימים, אנחנו מעלים איזה הצעה בממשלה ושר קופץ פתאום מכיסאו ואומר, "זה לא תואם עם האנשים שלי". כן? זה לא תואם. אז אני יכול לחקור אם זה תואם או לא תואם עם האנשים שלו. אמרתי, אוקיי, לא תואם עם האנשים, עכשיו תאמו עם האנשים שלו. אבל זה עכשיו, עכשיו, לפני כמה ימים בדבר די מרכזי דרך אגב. קורה כל הזמן. ואתה לא יכול, אני לא יכול להיות הפקח והמפקח על התהליכים האלה. זה לא התפקיד שלי. הגופים האלה נועדו לשרת כלפי מעלה, לעלות כלפי מעלה אחרי שהם עושים את כל הדיונים ויש לפעמים תקלות כאלה, אני לא חקרתי כל תקלה ותקלה ואני אומר לכם שזה קורה בתדירות מאוד מאוד גדולה.

ועדה:

המל"ל, זה הייעוד שלו בעצם, וכשיש תקלה בייעוד שלו, זה משהו מקולקל...

בנימין נתניהו:

נכון, יכול להיות ש... אז אני יכול להגיד לך, אל"ף, כל הזמן יש קלקולים כאלה, דוגמה, זה גם הייעוד של מזכירות הממשלה שלא יקרה מה שקרה לי בשיבת הממשלה האחרונה. אני יכול להתחיל לעשות תחקירים על כל דבר כזה אבל אני לא עושה את זה. אני אומר, תקן את זה. הוא בא ושואל "למה זה קרה?" איך קרה שלא דיברו? אתם בדיעבד מסתכלים על זה, בפרספקטיבה שלכם. אני בזמן אמיתי אומר, אוקיי, שתפו אותם, מה יש כאן לדבר. אני לא יודע אם תקלה פנימית במשרד הביטחון או תקלה בין משרד הביטחון למל"ל, זה לא תפקידי. לא תפקידי לפקח עליהם, לא תפקידי לתחקר אותם מה קרה כאן. ואני גם לא חשבת שזה דבר עד כדי כך רציני משום שהנצי"ל בעיניי לא היה, בוא נגיד, הנגזרת השלישית, היא לא הייתה הדבר הראשון במעייניי. למשל, אם הייתי יודע שהם לא קיימו את הדיונים שאתם אמרתם על הצוללות, אני מניח שפה הייתי ועוד איך נכנס לזה, מה שאתם אומרים עכשיו, ובכל זאת גם זה לא דבר שהיה עולה בדעתי משום שבסוף הם נתנו את ההערות שלהם. ויש כאן שאלה שאתם צריכים לשאול, אם אתם מעלים את כל הטענות שאתם מעלים, לפחות היא עולה במוחי, "אז למה לא אמרתם את כל הדברים האלה שאתם מעלים עכשיו? על המחיר, על ההתיישנות, על הדברים, איך נתתם?" מבחינתי נתתם הכול, זה נעשה בהסכמה, קיבלנו את כל ההערות שלכם...

ועדה:

הם טוענים שהם צעקו כל הדרך... שהם הגיעו לאירוע אחרי שלפחות חלק מהפרמטרים סוכמו. כמו למשל הבסיס להנחה של ה-1.8.

בנימין נתניהו:

כמה פעמים פותחים לנו הסכמים ואנחנו פותחים הסכמים, פותחים...

ועדה:

יותר קשה, אני מניחה, לעשות את זה אחרי שכבר סוכם עם מרקל...

בנימין נתניהו:

סוכם, אבל עדיין, איך אומרים, "זה יותר קשה אבל זה לא בלתי אפשרי". בטח הם יכולים לתת בצורה מסודרת את ההערות האלה, אני לא שמעתי את זה. לא שמעתי את זה מנגל גם. לא שמעתי מנגל טענות בסיסיות לגבי מה שאתם אומרים עכשיו, שהם אמרו כל הדרך. נגל היה אומר לי את זה. היה אומר לי...

ועדה:

...בתקופה שלו הייתה עבודה מסודרת...

בנימין נתניהו:

זה לא משנה מה היו הטיטות הקודמות. השאלה מה הטיטה הסופית. הטענה שאתם אומרים כרגע, אני לא בא להתווכח, אני רק אומר לכם תסתכלו איך אני רואה את זה. אני יודע שיש דיון ביניהם, אני יודע

שהמלי"ל מעדכן את כולם, אתם אומרים כרגע שהם לא היו מעורבים, בסדר, מקבל את זה, לא מתווכח איתכם, אבל מבחינתי אני כן מעורב. עכשיו מגיע נגל וצריך לתת את הטיוטה הסופית והולכים למשרד הביטחון ומשרד הביטחון נותן את כל ההערות. אני לא שומע מילה מנגל שהייתה אי הסכמה. מילה. אתם אומרים שהם כל הזמן אמרו. איפה? למי הם אמרו? לנגל הם אמרו? למי הם אמרו? לוי לא יודע. אני יודע מה מגיע אליי. מגיעה אליי בסוף טיוטה שעברה את כל המערכות, וקיבלנו את כל ההערות, אגב, את כל ההערות שלהם זולת אחת.

ועדה:

באותה שיחה שהייתה בינך ובין שר הביטחון יעלון, הועלה כנראה בצורה מאוד ברורה גם לגבי הנצי"ל וגם לגבי הצוללות, שהדבר הזה לא נדון איתם

בנימין נתניהו:

לא נכון... אני זוכר את הנצי"ל אני לא זוכר קובלנה כללית על כל הצוללות.

ועדה:

לא, על הכניסה לפרטים היותר כלכליים,

בנימין נתניהו:

זה קל, נו, יש לו הזדמנות מצוינת. אנחנו שנה רחוקים מחתימה עם הזה, איפה זה? איפה הדברים האלה? next, מה קרה? מה הוא עשה בעקבות הדבר הזה, בעקבות הטענה שלו? אני זוכר את הנצי"ל, חד משמעית הנצי"ל, וגם לא היה לי שום זה, אמרתי אוקיי, הבנתי, חשבת שהנצי"ל איכשהו חמק מהדבר הזה, אמרתי "תורידו את הנצי"ל, לא צריך להתעסק עם זה". כנראה שיש להם פתרונות. ***

ועדה:

בשלב מסוים אתה בחרת את אבריאל בר יוסף לראש המלי"ל, ובסוף זה לא התממש. מדוע דווקא הוא נבחר לראש המלי"ל כאשר לאורך השנים לא נבחרו אנשים מבפנים?

בנימין נתניהו:

בחרתי אנשים מבפנים.

ועדה:

לא כראשי מלי"ל.

בנימין נתניהו:

ממלאי מקום... נגל היה ממלא מקום... אחר כך הצעתי לו להיות ראש מלי"ל.

ועדה:

אבל כל 11 ראשי מלי"ל נבחרו מבחוץ, ודווקא פה אצל אבריאל, הוא נבחר, הוא היה מבפנים.

בנימין נתניהו:

אני התרשמתי אז ממנו, אני מקווה שאני לא איווכח אחרת מבחינתו, שהוא איש רציני, מקצוען, ***

ועדה:

שמענו לגביו, שהיו הרבה הערות ותלונות מראשי מלי"ל ומ... אתה מכיר את זה?

בנימין נתניהו:

לא. אני לא זוכר...

ועדה:

התייעצת עם ראשי המלי"ל שעבדו איתו כשהוא היה במלי"ל לפני הבחירה?

בנימין נתניהו:

התייעצתי, אני לא זוכר עם מי...

ועדה:

...יוסי כהן, עם...

בנימין נתניהו:

אני לא זוכר עם מי התייעצתי, אבל התייעצתי בוודאי. חשבת על זה, ואחר כך באמת עלתה איזו שאלה, אני לא זוכר מה זה היה, לגבי, אני לא זוכר בדיוק, עלתה איזו שאלה שגרמה לי לחשוב אחרת, אני לא זוכר מה זה היה.

- ועדה:** זה אחרי שהמינוי בוטל, אבל...
- בנימין נתניהו:** לא, לא, המינוי בוטל בגלל משהו...
- ועדה:** לא על זה אנחנו שואלים, אלא האם יצא לך לשבת איתו...? בענייני עבודה? כשהוא היה בתפקיד...
- בנימין נתניהו:** ...ישבתי איתו בעניין הזה פעם אחת...
- ועדה:** לא, לא בעניין הזה. כשהוא היה בתפקיד במל"ל, תפקיד בכיר כזה או אחר...
- בנימין נתניהו:** הוא היה נכנס...
- ועדה:** לא, אבל לא היו לך יחסי עבודה שוטפים איתו?
- בנימין נתניהו:** לא, יכולתי להתרשם. הטענות שלו היו בהירות. לפעמים הוא היה נכנס לדיונים עם ראש המל"ל, הוא לא היה, זאת אומרת, לפעמים היו דיונים שהוא היה בפנים. אני התרשמתי ממנו. התרשמתי שהוא מאוד אינטליגנטי, הוא עשה עליי רושם כמקצוען, לא הייתה לי סיבה לחשוב אחרת. חשבתי שהוא איש ברמה גבוהה ו... עובד ציבור.
- ועדה:** לפי מה שאמרו כאן ראשי מל"ל, שעבדו איתו, לנו הם נתנו חוות דעת אחרת,
- בנימין נתניהו:** זכותם.
- ועדה:** השאלה היא, אני מניח שאם היית שואל אותם היית מקבל תשובה...
- בנימין נתניהו:** שאלתי, אני לא זוכר. התייעצתי עם אנשים...
- ועדה:** אתה זוכר עם מי התייעצת?
- בנימין נתניהו:** אני כבר לא זוכר. לא זוכר עם מי התייעצתי. התייעצתי עם כמה, ואולי עם כמה שלא הופיעו כאן. אני לא זוכר. אני התרשמתי *** אבל בצד האישי לא הייתה לי סיבה לחשוב שיש בו איזה דופי ואני גם לא רוצה לשפוט אותו עכשיו. הוא נמצא, אתה יודע חפותו של אדם עומדת לו עד שיוכח אחרת.
- ועדה:** כששאלתי את עמידרור לגביו, פה בפורום, הגענו לנקודה "למה הוא לא בעצם העיף אותו מהמל"ל?", עמידרור אמר שאבריאל היה מספר שתיים [משנה לראש המל"ל] על פי החלטת ממשלה, ולכן הוא לא הוציא אותו.
- בנימין נתניהו:** למה הוא רצה להעיף אותו?
- ועדה:** בגלל תהליכים שהוא זיהה אצלו בעבודה שוטפת.
- בנימין נתניהו:** אם הייתי יודע שיש דברים כאלה, אני מניח שזה היה משנה את ההחלטה שלי, אבל אני לא זוכר מה גרם לי לבטל את המינוי שלו. היה משהו שגרם לי, שנודע לי ומטעם זה שינית, אני פשוט לא זוכר את התהליך.
- ועדה:** האם נפגשת איתו, עם אבריאל, אחרי שהוא עזב את המל"ל?
- בנימין נתניהו:** לא. לא חושב. אני פגשתי אותו... אני חושב שהייתה לי שיחה אחת איתו לפני שהחלטתי על המינוי, אני לא חושב שהיו לי הרבה שיחות אחר כך, אם בכלל, ובטח לא אחרי שהוא עזב את המל"ל, אני לא זוכר דבר כזה.

- ועדה:** הוא עזב את המל"ל וקצת זמן אחרי זה מינית אותו. השאלה היא האם בפרק הזמן שבין התקופה שהוא כבר לא היה במל"ל אבל עדיין לא מינית אותו, האם פגשת אותו?
- בנימין נתניהו:** לא זוכר. אחרי שהוא, אחרי שהמועמדות שלו ירדה אני כמעט בטוח שלא פגשתי אותו.
- ועדה:** לא, אני מדברת לפני שמינית אותו ואחרי שהוא עזב את המל"ל.
- בנימין נתניהו:** לפני שמיניתי אותו ואחרי שהוא עזב?
- ועדה:** הוא עזב את המל"ל מהתפקיד הקודם. הוא היה איזושהי תקופה בבית. באותה תקופה.
- בנימין נתניהו:** תראי, הרי דיברתי איתו, הצעתי לו את ההצעה, אז מוכרח להיות שנפגשתי איתו לפחות פעם אחת, מוכרח להיות,
- ועדה:** רק לעניין הזה? רק לבחינה של המינוי שלו?
- בנימין נתניהו:** אני לא זוכר. לא זוכר, אבל יש לויז, אפשר לבדוק את זה. אני לא זוכר את זה. אני מקיש שזה מוכרח להיות הגיוני שאם התכוונתי למנות אותו, אז נפגשתי איתו לפחות פעם אחת. זה כמעט ודאי. אפשר לבדוק. אני לא זוכר.
- ועדה:** עורך דין שמרון ייצג, ממה שאנחנו יודעים, את מיקי גנור. בשלב מסוים זה נודע לך.
- בנימין נתניהו:** זה נודע לי אחרי שזה כבר היה בתקשורת. זה לא נודע לי בשום שלב. לא היה לי מושג שהוא מייצג את גנור, לא היה לי מושג שיש לו איזה קשר עם טיסנקרופ, אני לא יודע מי זה גנור, לא פגשתי את גנור מימי וגם לא ידעתי. זה המצב.
- ועדה:** אז אחרי שזה נודע לך... מבחינת היחסים...?
- בנימין נתניהו:** אנחנו באמת צריכים להיכנס לזה?
- ועדה:** תפקידנו לשאול שאלות, מר נתניהו, מה לעשות?
- בנימין נתניהו:** אני לא ידעתי. אני לא רוצה לשפוט את זה. הוא עבר שימוע וסגרו לו את כל התיקים האלה.
- ועדה:** לא בהיבט הפורמלי הזה אנחנו שואלים. חשוב אולי שנדע אם כשזה נודע, האם דיברתם באופן שמקרה כזה לא יישנה, או איך אתה רואת את זה?
- בנימין נתניהו:** יש לך ספק שמקרה כזה לא יישנה? אני מבחינתי הוא לא קרה, כי לא ידעתי שזה יקרה. לא היה לי שום מושג שהוא עושה... ובכל מקרה היה צריך להבין, שמרון לא נגש אליי אף פעם בשום עניין. לא בעניין הזה ולא בשום עניין. שמרון טיפל בעיקר בצד שלי בהרבה עניינים פוליטיים. מו"מ פוליטי קואליציוני. מולכו הוא זה שטיפל בנושאים המדיניים והיה לו הסכם ניגוד עניינים, אבל לא עסקתי עם שמרון. לא דיבר איתי אף פעם מילה, לא פנה אליי בשום עניין. לא בעניין טיסנקרופ, לא בעניין גנור, לא בעניין מספנות, לא בשום עניין...
- ועדה:** אתה סבור שהוא היה צריך ליידע אותך?
- בנימין נתניהו:** הבט, אני סבור שאני לא יודע מספיק כדי להגיד לך. זה מה שאגיד לך. אני לא רוצה להיכנס לדבר הזה. אני יכול להגיד דבר אחד, שמבחינתי לא ידעתי את זה, זה בא כהפתעה מוחלטת וגם הנושא של האדון גנור שניסו לקשור אותי אליו, לא הכרתי אותו ואין לי מושג מה היה. הוא

רשם באחד היומנים שהוא נפגש איתי. הוא לא נפגש איתי והוא לא ראה אותי בחייו.

ועדה:

לא, אנחנו לא שואלים על זה...

בנימין נתניהו:

לא, אני מספר לכם, זה הכל.

ועדה:

הרי העניין הזה ששמרון ייצג אותנו, נתן, בוא נגיד, תחמושת למי שמעוניינים שתהייה להם תחמושת, אתה מבין את זה?

בנימין נתניהו:

כן, נאמרו כאן דברים איומים. איומים. גם לגבי שמרון וגם לגבי הבן דוד שלי ז"ל, דברים איומים שהם כולם שיקריים. אני יכול רק להגיד את האמת ואני אומר את האמת. לא היה לזה שום בסיס. הוא הרוויח משהו מזה? אתם יכולים לדעת. אני לא נכנס... לדעתי הוא לא הרוויח כלום... גם זה נראה לי שקר, אבל יש לכם את הדרכים לבדוק את זה. אני לא רוצה לדבר, אתה יודע להיכנס לתחום שאני פשוט לא בקיא בו.

ועדה:

האם, לכשנודע לך שהוא ייצג את גנור וסביב ענייני הצוללות, האם הוא אחרי זה המשיך לייצג אותך?

בנימין נתניהו:

לא.

ועדה:

שום דבר?

בנימין נתניהו:

המשרד שלו כן. הוא אישית לא. אני רואה אותו מעת לעת, אירועים משפחתיים, אזכרות של אחי, דברים כאלה.

ועדה:

היו אנשים שונים שהועמדו לדין, נחקרו, והשאלה היא איך זה שמסביבך הייתה קבוצה של אנשים שעמדו לדין או...

בנימין נתניהו:

...אני כופר בזה לחלוטין. מהטעם... אתה ממעיט, כמעט אין אדם שהיה בסביבתי שלא נחקר או נקרא לחקירה, כמעט אין דבר כזה. כל האנשים, כמעט כל המטה. אתם רוצים באמת להיכנס לזה? אולי יום אחד נדע מה עשו עם האנשים האלה? איזה אמצעים הפעילו עליהם? כמעט ולא היה דבר כזה. בהיקפים שהם דמיוניים. אם אתם רוצים לעשות רשימה, תצאו מהצוללות ותצאו לרשימה קצת יותר גדולה.

ועדה:

זה לא במנדט שלנו.

בנימין נתניהו:

כן, אני יודע שזה לא במנדט. אבל אני מתאר... אתה רואה אבן בפסיפס, כדאי לראות את כל הפסיפס, דברים מסוימים מתגלים במצב הזה. עכשיו לגבי השאלה הזאת, על מי האנשים שאתה מדבר? אם אתה מדבר על שמרון, לא היה לי מושג שהוא מדבר. אבריאל? מה לי ולזה? מה זה בסביבתי? המל"ל...

ועדה:

דוד שרן למשל?

בנימין נתניהו:

לא היה לי מושג שהוא עוסק בזה ושלא היה לו שום קשר לזה גם, לא הייתה לו שום נגיעה לזה. זה בכלל לא היה, אמרת המנדט, זה לא היה במנדט שלו. לא פגש, לא ביקש ממני דבר ולא שמע ממני דבר ולא השמיע לי דבר, כלום, נאדה, אפס, כלום.

ועדה:

הוא לא הגיע אליך יום אחד עם איזה מסמך שהוא קיבל ממישהו במל"ל?

בנימין נתניהו:

לא זוכר. אני לא זוכר דבר כזה. אני לא זוכר. אני, בכל אופן, מבחינתי הוא לא היה מעורב בזה בשום צורה. לא הייתה לו נגיעה בזה. אני ממש לא זוכר. הוא היה רל"ש באותה העת ובתור רל"ש יכול להיות שהעביר נייר, אבל כל הזמן הרלש"ים מעבירים לי ניירות, אתה יודע, עם כל הגורמים האפשריים, אז אין דבר שהיה צריך לעורר את תשומת ליבי.

מה זאת אומרת? רל"ש נותן לך 20 ניירות ביום, 20 גורמים מ-20 משרדים מ-20 כיוונים, אז מי יכול לשים לב לזה או להיזכר בזה? אני לא מכיר. ואני מזכיר לכם שגם מולכו נקרא. זה צריך לשאול, אתם צריכים לשאול את השאלות האלה. הפוך אתם צריכים לשאול. מה פתאום קראו למולכו? מה פתאום?

קראו לחקירה הכוונה?

ועדה:

לחקירה, אני יודע מה שעשו איתו? מה פתאום קראו לו? מה פתאום קראו לתיק הזה "תיק 3,000" מה פתאום? מה זה? אתם רוצים שניכנס לזה? אני...

בנימין נתניהו:

לא נוגע למנדט שלנו.

ועדה:

(צוחק) לא, לגבי השאלה ששאלת. איך קרה שמסביבך... איך קרה שכל אחד מסביבי, בדרך זו או אחרת, כל אחד מסביבי נקרא, שלא לדבר, אני אפילו לא רוצה להרחיב על זה. אני באמת לא בא לקבול את קובלנתי, זה מאוד לא נעים, אבל אני חושב שהדרך שבה הנושא הזה, או הפרשייה הזאת כמו שהם קוראים, נוהלה, היא נוהלה מתוך מטרה לפגוע בך, ***. יכול להיות שגם בעיכובים על השחיתויות הגדולות והשחיתות הגדולה היא קודם כל שראש הממשלה בתוך המדינה עוסק, מקבל החלטות רכש, כאלה ואחרות, שיש עליהן איזשהו צל של חשד של שחיתות אז זה גם מוציא שם רע, זה גם מעכב, יכול להיות שזה גם מעלה את המחיר, זה גם יוצר פערים בהצטיידות. אני חושב שהיו כאן מחירים גדולים מאוד לניסיון להשחיר אותי אישית, אבל זה משחיר גם את מדינת ישראל וגם פגע באינטרסים חיוניים שלנו.

בנימין נתניהו:

כשמסתכלים לאורך תקופה, במיוחד בתקופה שהיה יוסי כהן, אנחנו רואים שבמל"ל, הם פעלו לכיוון הגדלה משמעותית של הכלים הימיים כמו הצוללות, ספינות השטח, היה את עניין מספנות חיל הים שנעשתה פעולה בכיוון הפרטה שלה, יש את עניין הנצ"ל, והכול מול טיסנקרופ. ומשרד הביטחון, ממה שאנחנו רואים, לא היה מעורב. יש איזה הסבר?

ועדה:

אני לא יכול להסביר משהו שאני לא ידעתי עליו. אני לא יודע, לא מכיר את זה. אני לא הנחתי את זה. היום אתה אומר לי את זה, אבל...

בנימין נתניהו:

כל אלה מחברת טיסנקרופ. כל הרכש..

ועדה:

אני לא מכיר את זה. אבל כשלי היה אינטרס, הם בוודאי הכירו את האינטרס הזה, לפתח את הזרוע הימית *** להגן על שדות הגז, שאני עמלתי קשה לאפשר את קיומם. היום רואים את החשיבות של זה. עכשיו הייתי בקפריסין עם שני ראשי מדינה, שהם קפריסין ויוון, על מה הם דיברו איתי? על הגז. ארדואן מבקש להיפגש איתי. על מה הוא רוצה לדבר איתי? על הגז. כל האירופאים רוצים לדבר, על מה? על הגז. אז מעבר לזה שזה סיפק את הגז, צרכי הגז, האנרגיה של מדינת ישראל לשנים הבאות, זה הופך אותנו לכוח משמעותי בינלאומי. אני ידעתי שהדבר הזה מחייב גם הגנה על האסדות *** אלה הדברים שעניינו אותי, וזה עלה בדיוק באותן שנים. אני כבר לא יודע אם הם ממדרים, לא ממדרים, זה אתם אומרים לי, אני לא אחראי, אני לא מפקח עליהם, אבל מבחינתי הם עוסקים איתי בעניין הזה, מתוך התשובה שלי אל"ף שאלה דברים חשובים ובי"ת שהם פועלים עם שאר הגורמים. אני לא יודע אחרת, אני גם לא צריך לפקח עליהם, זה לא תפקידי.

בנימין נתניהו:

האם במבט לאחור, בדיעבד, כשהיום מסתכלים על הדברים, יש לך תחושה שאנשים לא ישרים ניצלו אותך ואת הרצון הכן והאמיתי שלך, שפירטת אותו עכשיו, באמת לשרת את המדינה ולפתור בעיות ביטחוניות ברמה הגבוהה ביותר, כי זה יכול להיראות כך לעיני מי שאולי לא מכיר את הפרטים, השאלה אם אתה, אחרי שהדברים התפוצצו

ועדה:

ואתה מכיר את הדמויות המעורבות ואתה מכיר את התהליכים שהיו, הייתה לך איזושהי תחושה שאולי מישהו ניצל קירבה אליך? את ה-passion שיש לך לנושאים האלה? האמיתי והכן, במטרות לא כשרות?

בנימין נתניהו:

אני לא יכול להגיד שכן, מהסיבה הפשוטה, הם עשו את מה שאני רציתי שהם יעשו. עכשיו אתם אומרים יש תקלה פה, תקלה שם. אבל מבחינתי זה היה שהמל"ל נענה לכיווני המדיניות שאני מקדם, זה לא נראה לי מוזר, זה נראה לי מאוד טבעי. זה מה שאני רוצה לעשות. כששקלתי את אבריאל, שקלתי את זה במונחים כאלה. *** אבל אני לא יכול להגיד לך שאני התרשמתי, או גם היום אתם אומרים שיש דברים, אני לא רוצה להיכנס לזה, זאת העבודה שלכם.

ועדה:

סתם דוגמה. נניח אדם כמו גנור, שאנחנו לא יודעים עליו מעבר למה שפורסם, אבל בוא נניח לצורך הדיון בינינו שהוא לא טלית שכולה תכלת, בוחר מכל עורכי הדין בישראל, עורך דין שמקורב אליך.

What do I know about it? אני לא יודע כלום.

בנימין נתניהו:

לא ידעת בעבר... השאלה היא אם זה לא עורר בך בדיעבד...

ועדה:

בדיעבד? יכול להיות שזה היה השיקול שלו. אבל אני יכול להגיד לך דבר ודאי, אם זה היה השיקול שלו, הוא טעה בשיקול, משום שדוד שמרון לא פנה אלי אף פעם בשום דבר.

בנימין נתניהו:

אולי הוא פנה לגורמים אחרים ואם הוא מופיע בפני רשות זו או אחרת, כולם יודעים שיש קשרים ביניכם, לא כולם, אבל מי שקורא עיתונים...

ועדה:

הבט, אני לא רוצה להיכנס, היה לו שימוע. אני רק אומר לך, אליי הוא לא פנה אף פעם. גם לא היה עוזר אם הוא היה פונה. הוא יודע את זה וגם לא ניסה. וגנור, אין לי מושג, לא הכרתי את השם הזה ולא ראיתי את האיש הזה מימני. עדיין לא ראיתי. אומרים שהוא עבר פעם בהליכה ליד ביתי בקיסריה. יש טענה כזאת של אחד העיתונאים. "זה לא נכון שהם לא נפגשו". זה נאמר בלשון סגי נהור לפרוטוקול.

בנימין נתניהו:

אמרת במהלך העדות שאתה לא יוזם רכש, ושזה בדרך כלל מגיע ממשרד הביטחון. פה אנחנו מתרשמים שיש כמה וכמה יוזמות של המל"ל, שוב, בנושא הזה.

ועדה:

בעיקר נצ"ל אני חושב.

בנימין נתניהו:

הנצ"ל והקידום של המהלך העסקי של צוללות 7-9, מעבר למה שבזמנו *** נאמר להתחיל דיאלוג מדיני אבל לא לקדם את הצד העסקי והטכנולוגי. השאלה היא אם לא היה לך איזה רושם שהמל"ל להוט לקדם את הנושאים האלה באופן ששוב, זה לא הגורם הטבעי, כי כמו שאמרת לנו, היוזמה לרכש בדרך כלל, באה ממערכת הביטחון.

ועדה:

המהלך הטבעי הוא שהוא מתכלל את הפעולות שהם עושים אבל הוא, מבחינתי, הוא הקונקטור. לי היה עניין לקדם את הזרוע הזאת על רוב מרכיביה, אני חייב להגיד שהנצ"ל עלה מהמל"ל, זאת אומרת, הצוללות לא עלה מהמל"ל, זה קיים כל הזמן ברקע. הספינות שטח, אני לא זוכר איפה זה עלה כדי להגן על האסדות כשדנו על האסדות, אז הייתה השאלה שעלתה בדיוני השרים, נו איך נגן עליהן? אז אמרנו, נקנה ספינות שטח. אני לא זוכר שזה היה המל"ל, אני זוכר שזה היה יובל [שטיינץ] בכלל, מהכיוון שלו. השאלה הראשונה שאני שאלתי כמו שאני שואל היום, אני אומר לכם את זה כדוגמה, צריך להבין את זה, איך זה עובד, זה לא, רק שהם דוחפים, כן, דוחפים את ה... הם צריכים להעלות את השאלות הקונקרטיות למערכות רכש, אבל הנה עכשיו ראיתי באמת, בדיונים האלה, ואלה מתחרים, ***. עכשיו, אני שואל המון שאלות

בנימין נתניהו:

והמשוואה עם 20 משתנים, אבל יש משתנה אחד שאני תמיד שואל, תמיד אני שואל: "מה יקרה מבחינת הגנה? יכולת ההגנה?" כן. "איפה אני מקבל יותר הגנה?" השאלה הזאת היא שאלה שאני לא מקבל אותה מהמל"ל, כן המל"ל דן בזה ואנחנו דנים בזה, היינו בישיבות. אבל השאלה הזאת באה ממני, היא לא באה מהם, אתה צריך ספינות שטח, אני אומר "אוקיי איך אני מקבל את ההגנה? על מתקן הנזלת סף, איך אני מקבל את ההגנה על קפריסין?" שאלתי אותם "מה המרחק האווירי ממתקן ההנזלה ללבנון וכמה מאות קילומטרים זה ומה המרחק הזה?" שאלות שבאות ממני אבל את הפתרונות לזה, הם מעבירים. לכם אולי זה נראה מוזר, אבל ההתעניינות שלי בתחום הזה והמדיניות שהובלתי לפתח את הזרועות האלה, נראתה לי מאוד טבעית וגם היום אני לא יכול להגיד לכם, אתם מעלים כל מיני שאלות, אני יכול להגיד לכם בזמן אמיתי זה לא נראה לי מוזר. המקום שאני זוכר שהייתה התנגשות ממשית זה בנצ"ל, זה אני זוכר, אבל שם... בירוקרטיה...

טוב, אנחנו מודים לך מאוד.

אני מודה לכם.

ועדה:

בנימין נתניהו: